

F Ö R O R D

Efterföljande material är framtaget av Studieförbundet Vuxenskolornas cirkel "På jakt efter min hembygd" i Norra Sandby åren 1988 – 1991. Cirkelledare har varit David Rantzer och övriga deltagare har varit: Erik Herrlin, Alva Andersson, Gurli och Olle Persson, Elly och Thure Thufvesson, Asta och Sven Johnsson, Karin och Sven Kvist, Gunnel och Gert Nilsson, Yonna och Helge Persson, Lilly Nilsson, Bo Arne Johnsson samt Einar Persson.

Cirkeln har inte i nämnvärd omfattning sysslat med forskning i offentliga arkiv, där det säkerligen finns rika möjligheter att följa de enskilda fastigheterna längre tillbaka i tiden. Vi har istället tagit som vår huvuduppgift att plocka fram så mycket uppgifter som möjligt ur lokala källor såsom Ranseröds bys arkiv samt de handlingar, som finns i enskild ägo ute på gårdarna i byn. Vi har också försökt pränta ner de personliga minnesbilder, som finns hos äldre personer, innan fler generationer försvinner.

Vi har haft utomordentlig hjälp av lokala skrifter och tidnings-artiklar, främst av hembygdsforskaren Ingvar Jönsson, Hylhult, samt utförliga minnesanteckningar av Berndt Nilsson, Storegård, om de olika hemmanen i byn. God hjälp har vi också haft av nedtecknade minnesbilder av en tidigare "torpcirkel". Vår studiecirkels resultat får inte ses som någon vetenskaplig avhandling. Då vi i stor utsträckning använt oss av personliga hågkomster och bytraditioner kan minnesfel, personligt färgade intryck och möjligen fellagda pusselbitar ha påverkat slutresultatet. Om så är fallet ber vi om överseende, då det i varje fall inte skett medvetet.

Det är vår förhoppning, att vårt cirkelarbete skall bli till glädje och nytta för dem, som är intresserade av sin hembygd och de personer, som levt och verkat där. Förhoppningsvis kan det också tjäna som inspiration för den, som ytterligare vill fördjupa sig i sin fädernegårds historia.

RANSERÖDS BY.

Ranseröd är en förhållandevis ung bybildning, som av namnet att döma synes ha tillkommit någon gång under medeltiden. En gravurna från bronsåldern (omkr. 800 – 400 f. Kr.) upphittades av Jöns Julius Andersson, Ranseröd nr. 5 på en höjd söder om Kallsjön, vilket anses vittna om mycket tidig bosättning. Genom hela västra delen av byn löper en rullstensås, som bildats vid istidens slut. Den börjar vid Kallsjön i norr, förbi urbergsklippan Klitzen (Klintaberget) och slutar vid Söndrewadt (ett gammalt vadställe) i sydligaste delen av byn. Grusåsen har nu till största delen utnyttjats till vägbyggen, och förbättrade vägar genom byn vittnar om att gruset kommit till nytta. Märgelfyndigheterna vid Hultet visar, att det för millioner år sedan rått mycket varmare klimatförhållanden än nu.

Ranseröds by har till skillnad från övriga byar i socknen aldrig tillhört Sandby Gård (Kungsgården). Hela Sandby kyrksocken inklusive Ranseröds by ägdes under 16- och 1700-talen av stormännen på Sinclairsholm, vilket framgår bl.a. av en köpehandling från 1667 mellan släkterna Marswin och Schytte.

Det finns också en ägomätning över Ranseröds by från 1699. Enligt beskrivningen består "Ranseröds by" av sex numrerade hemman, Twenne Gattehus och Twenne nyligen opbygde och skattlagde Torp uth på Fäladsmarken, Höghwellborne Herr Öffwersten Nils Schyttes utsocknes gods under Sinclairsholms Herrgårdh. Kartan (stor, rullad) är färglagd med åkern gråstreckad, hagar gula, mossar gröna och skogen markerad med träd i silhuett. Tre mindre hus (Gattehus, torp) är ritade i perspektiv. Tomterna till hemmanen är numrerade och målade i rött. I norr finns en sjö "Kall Siön", och i ett mindre vattendrag från sjön har ritats ett par dammfästen. Vid det norra står "Een gammal odugelig falledamm", och ett stycke söderut "Gammal odugelig ödelagd Sågiemölledamm" (Snusmöllan). Ytterligare söderut finns markerad en byggnad vid vattendraget (Stöllebäck), troligen ännu en kvarn, då området än i dag benämns "Kvarnakroken". Vid en väg åt nordost finns, i gränsen mot Tryggaröd, en bro kallad "Bolebroen". I östra delen av kartan finns ett inhägnat område och namnet "Hulta Huset". Norr om detta område vid en väg står namnet "Gamla Ohr". De omtalade nyligen opbygde och skattlagde Torpen uth på Fäladsmarken kan möjligen vara Carlsnäs och Hulta Huset.

Ranseröds by var alltså utsocknes frälse under Sinclairsholm och bestod då av arrendegårdar och torp. Arrendatorerna var förmodligen åboar, vilket innebär, att de och deras efterkommande hade mera stadigvarande nyttjanderätt till hemmanet så länge alla skyldigheter fullgjordes. Bygatan, med de sex numrerade hemmanen, låg nere vid nuvarande Storegård och vid vägkorsningen, där vägen går mot Hultet.

Hur länge Ranseröds by lydde under Sinclairsholm är höljt i dunkel, då samtliga handlingar, som rör Sinclairsholm i slutet på 1700-talet och i början på 1800-talet förstörts vid eldsvåda. Någon gång, troligen i början på 1800-talet, friköptes byn från Sinclairsholm, och den nya ägaren byggde upp herrgården Carlsnäs och bosatte sig där. Vem denne var är inte känt, men på 1820-talet härskade Hospitalssysslomannen E. Kiömeister på Carlsnäs. Hans svärfar Prosten Mobeck vistades ofta på Carlsnäs, och han dog där 1827. Vid skolstriden i Sandby röstade Kiökemeister 1836 som ensam ägare för hela Ranseröds by.

I början på 1840-talet sålde Inspektoren P. Henschen ut byn till ett 25-tal olika bönder, och i samband därmed genomfördes laga skifte i byn. Detta skifte, som avslutades 1855 underlättades av, att fastigheterna i samband därmed fick nya ägare, som alltså förvärvade dem i befintligt skick med eller utan byggnader. Därför behövde skiftesmännen inte ta någon hänsyn till jordens beskaffenhet. Inte heller gjordes någon tomtbesiktning, då de nya ägarna redan tagit sina fastigheter i besittning och även uppfört nya byggnader, innan skiftet avslutades. De kvarboende kunde inte åläggas att delta i utflyttningskostnaderna, då de vid ägököpen erhållit befrielse från detta. Enligt Kongl. Kungörelse den 15 Mars 1853 ansågs dock åtta fastigheter i byn berättigade till utflyttningsbidrag av statsmedel efter särskild besiktning enligt protokoll 12 Januari 1855.

1856 beslöt strandägarna vid Tydinge- och Kallsjöarna att sänka de båda sjöarnas vattenstånd med 4 alnar (2,4 m). Syftet var att bättre kunna torrlägga markerna kring sjön och även erhålla ny odlingsbar mark. Totalt för båda sjöarna erhöles 200 har landvinning och 300 har sankmark kunde dikas ut bättre. Ranseröds by fick ca 4 har ny mark, i huvudsak skogsmark, som än i dag är byallmänning. En avsevärt större areal kunders efter sjösänkningen dikas ut och därmed brukas på ett bättre sätt. Ranserödsbäcken (Stöllebäck), som före sjösänkningen utgjort Kallsjöns utlopp, fick efter sänkningen avsevärt reducerat vattenflöde, och all möjlighet att utnyttja bäckens vattenkraft försvann.

Byastämmor har med säkerhet hållits i Ranseröd så gott som årligen sedan 1872. Räakensaper och protokoll från dessa stämmor från och med detta år finns bevarade i byns arkiv. Byalaget förfogar också över det gamla byahornet med inskriptionen: "Den som hör met jud men icke lyder, han plite vad som lagen lyder". Åldern på hornet är okänd. 1902 beslöt byastämman, att kassabehållningen skulle sättas in på sparbankskonto för att bli räntebärande. Denna sparbanksbok finns fortfarande kvar i arkivet. Av räakensaper och protokoll framgår, att byn utdebiterat och vidarebefordrat medel till Tingshusbyggnad och till Kyrkoherdens lön. Dessutom till brobygge över Helgeån vid Långebro, Kristianstad samt för ombyggnad av landsvägen vid Påbro. Dessutom hade byn att svara för snöröjningen av de större vägarna inom byn. Ranseröds by betalade också soldatlön till rotesoldaten i roten nr. 113

vid Westra Göinge Kompani av Kongl. Norra Skånska Infanteri-Regementet. Bland soldater, som erhöll lön av Ranseröd märks Per Ståhl, Hylhult, och Nils Nilsson Eek, Hagnarp. 1946 beslöt byastämman att anslå medel till uppsnyggning av badplatsen vid Karlsnäs, och därmed skapades förutsättningar för den idyll som nu finns där.

Ranseröds byalags huvudsakliga uppgift för närvarande är att upprätthålla gamla traditioner samt att förvalta byns allmänningar, av vilka sjöallmanningen är den största och viktigaste.

David Rantzer blåser i byahornet

Ranseröds byalag vid Karlsjön 1960 (omkring)

Norra Sandby på 1930-talet. Ohlssons affär och "Ettarens".
Bensinpumpen och Isaksson framför sin linjebuss samt en tidstypisk sportbil. I förgrunden "Sandby Gada".

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

1. Söndregårds gamla bränneri. (Söndrewadt)	9
2. Roths.....	9
3. Backagården.....	10
4. Pestkyrkogården och Kyrkoåkern	11
5. Köppar-Jönsas	11
6. Söndregårds bränneri	12
7. Söndregård	12
8. Gunnar Olssons.....	15
9. Holmarna (Myre-Perens)	16
10. Ivar Svenssons	17
11. Hultet	19
12. Kaj Nilssons.....	21
13. Gammal ruin på Skrubbalücken	22
14. Skrubbatorpet.....	23
15. Stenshult	25
16. Elehus	26
17. Perstorp. Ranseröd 16:2.....	27
18. Skytta-Svennens.....	28
19. Ladufogdens torp	28
20. Måns Christenssons torp eller Norre-Nissatorpet.	29
21. Bankers	31
22. Robbens. Allmänning nr. 9.....	32
23. Skjutbanan.....	33
24. Ranseröds gamla bygata	33
25. Storegård.....	34
26. Anders Jönssons	39
27. Per Jeppssons	39
28. Jöns Truedssons.....	39
29. Storkens eller Halte-Nils.....	40
30. Skräddarehuset.....	40
31. Kvarnruinen	40
32. Sven Johns.....	41
33. Ränntångens ruin	42
34. Ränntången (Kärråsa).....	42
35. Herrlins.....	43
36. Enoks hus	44
37. Brasakallt.....	49
38. Sven Truls (Furulid).....	49

39.	Nils Tufvessons	50
40.	Edensky (Ävensky)	51
41.	Sven Truls hällor	54
42.	Snusmöllan. Kvarnruin	54
43.	Skolevången (Eventuell tornruin).....	55
44.	Allmänning IV	55
45.	Iris och Nils Anderssons	56
46.	Anders Olssons	56
47.	Jannas.....	57
48.	Ranseröds småskola	58
49.	Judastället.....	59
50.	Signes hus. Ranseröd 2:1.....	60
51.	Ryssastället.....	61
52.	Petters.....	62
53.	Elna Dahls.....	63
54.	Ryss-Perns	64
55.	Agdas hus	65
56.	Karl Janssons.....	66
57.	Une Janssons.....	67
58.	Lia-Johnens (Långe-Johns)	68
59.	Malttorka och Brydestua.....	69
60.	Korsbacka-Nillans.....	70
61.	Björkhaga (Ronny Janssons)	71
62.	Bengt Jöns (Axel Måns)	72
63.	Gösens	73
64.	Isakalöden	75
65.	Jonas Elnas	75
66.	Eklunds.....	76
67.	Ranseröds Byallmänning nr II	77
68.	Per Åges	77
69.	Breahult.....	78
70.	Sme-Perens.....	79
71.	Dahlastället	80
72.	Möllerströms.....	82
73.	Noaks 4:6	83
74.	Ranseröds allmänning nr. 1	83
75.	Sven Nilsastället	83
76.	Jeppahus (Båtsmans-Elnans)	85

77.	Söna-Jensas	85
78.	Ranseröds bys sjöallmänning nr. VIII	87
79.	Kallsjön (Kalvsjön, Carlsjön)	88
80.	Egön	89
81.	Badplatsen	89
82.	Karlsnäs.....	90
83.	Vassatorpet	92
84.	Lava Nisses	92
85.	Tillbergs.....	93
86.	Ågabonnens	94
87.	Källarens.....	95
88.	Mårtens Undantag	97

|

1. Söndregårds gamla bränneri. (Söndrewadt)

Nere i byns sydvästra hörn, där vägen går över Ranserödsbäcken (Stöllebäck) fanns innan bron byggdes ett vadställe (Söndrewadt). Här låg under 1800-talets senare hälft ett s.k. ångbränneri, där allting utom maltkrossen, som drogs med hästvandring, fick göras med handkraft. Detta var ett slavgöra, men kvällarna fördrevs med brännvin och kortspel inte bara för arbetarna i bränneriet utan också för utomstående. En sådan kom dit med ett människoben i fickan. Detta skulle ge honom tur i kortspelet. När pengarna var slut slängde han benet på bordet och sa: Nu får vem som helst ta folkabojet, för nu är jag pank.

Bränneriet brann ner strax före sekelskiftet, och ett annat byggdes närmare gården. Spåren är nu så gott som utplånade, och platsen är nu åker.

2. Roths

Ranseröd 3:16 ca 7,5 har åker.

Detta torp ligger ca 500 meter sydost om stamfastigheten. Byggnaderna är av trä, grunden av sten och betong. Det finns även trädgård och brunn och marken är odlad. Torpet friköptes 1921 genom ägostyckning av Anna och Herman Roth från dåvarande ägaren J. Emil Paulsson, Söndregård. Det fanns sju barn på stället: Ragnar, Hilding, Henry, Agnes, Lisa, Greta och Inga. Det berättas att Agnes gick vilse, när hon skulle gå hem från affären i Sandby. Hon kom till Grästorps, där hon gråtande satte sig på en trappa och blev omhändertagen och senare hämtad av föräldrarna.

Herman Roth var hemvärnsman, och en höst kom en skadeskjuten älg in i trädgården. Herman tog sitt mausergevär och förkortade älgens lidande. Detta sågs inte med blida ögon av det jaktlag, som var ute och sökte efter älgen. Det blev anmälan och polisen beslagtogs både gevär och kött, men hemvärnschefen beordrade polisen att utan dröjsmål återlämna geväret. Hur det blev med köttet är inte bekant.

Gården övertogs i mitten av 1950-talet av sonen Ragnar och Anna och Herman köpte Ranseröds småskola av kommunen. Vid sidan av jordbruket sysslade Ragnar med grovarbete bl.a. dikning. Efter hans död 1965 slogs gården samman med granngården, som då ägdes av Karl W. Nilsson.

Husen med tomt avstyckades 1990 och fick då fastighets-beteckningen Ranseröd 3:24. De ägs av Christina och Kjell Arvedsson.

Roths 1990.

3. Backagården

Ranseröd 3:17 ca 10 har åker.

Gården ligger ca 200 meter söder om Söndregård och avstyckades från denna 1931 av Egnahemsnämnden och såldes till Nelly och August Jönsson (Grev-Augusten) från Grästorp. De skildes efter några år och Nelly byggde sig en villa på Spånga – Persas på Sandby Ljung. Denna utgör nu mangårdsbyggnaden till Inger och Nils-Börje Nilssons gård, fast den är tillbyggd ett par omgångar samt moderniserad. August sålde gården 1937 och flyttade till Fjärlöv. De hade tre barn: Linnea, Tora och Holger.

Nya ägare blev Ruth och Ragnar Pettersson från Sörby. De fick fem barn: Rune, Britt, Rolf, Anita och Göran. Ragnar, som var stor humorist och sällskapsmänniska, avled 1989.

Gårdens åkermark är sedan några år utarrenderad till Lars Johansson på Sandby Ljung.

Backagården 1990.

4. Pestkyrkogården och Kyrkoåkern

Ranseröd 9:1 ca 2000 m².

Området som betraktas som allmänning, är beläget vid sidan om ett gammalt grustag, som under 1960- och 1970-talen användes som kommunal soptipp. Pestkyrkogårdens, som förr tillhörde Gumlösa församling, riktiga läge och om den invigts för sitt ändamål vet vi inte. Om den använts som begravningsplats är den också vandaliserad. I så fall bär, enligt Ingvar Jönsson, ingen Sandbybo ansvaret.

5. Köppar-Jönsas

Ranseröd 3:23 (3:16, 3:18), 18 har åker.

Gården ligger ca 200 meter sydost om Söndregård och avstyckades från denna 1931 av Egnahemsnämnden och såldes till Karl W. Nilsson från N. Ströö. Kalles föräldrar Jöns och Karolina följde med i flytten liksom fostersonen Uno Engvall. Jöns hade tidigare varit s.k. huggedräng på Ströö gård. Han dog 1959 och Karolina 1961.

Kalle sålde gården 1988 till en brorsdotterson, revisor Hans Qvist från Broby. Han bor dock kvar på fastigheten tillsammans med Uno.

Åkermarken arrenderas nu av Gert-Inge Olsson, som bor vid Råröd.

Köppar-Jönsas 1990.

6. Söndregårds bränneri

Ranseröd 18:1. Vid sekelskiftet brann Söndregårds gamla bränneri ner till grunden, men ägaren Anders Ohlsson, Söndregård, lät bygga ett nytt strax väster om gården. Vid "julastormen" 1902 lyftes takstolen av från ladugården på Söndregård, och bränneri-skorstenen föll till marken. En ny skorsten uppfördes, men efter några år eldhärjades bränneriet på nytt. Kvar blev endast skorstenen och brännericisternen. Skorstenen revs i slutet på 1930-talet, och en del av teglet användes vid uppförandet av ett svinstall på gården. Cisternen, som en tid användes som sädesmagasin, revs något senare och kvar finns endast spår av ruinerna.

7. Söndregård

Ranseröd 18:1 (1:5, 3:15, 3:20, 6:17) ca 46 ha åker.

Gården tillkom genom hemmansklyvning 1873. Nils Svensson, Storegård, hade 1842 förvärvat bl.a. Ranseröd nr. 1 och 3. Denne och hans son Ola Nilsson hade 1860 kommit överens om att dela fastigheten så, att Nils Svensson skulle behålla norra delen nr. 1 (3/4 dels mantal) och Ola Nilsson erhöll södra delen nr. 3 (1/2 mantal). Denna hemmansklyvning blev klar 1873. Ola Nilsson byggde då upp Söndregård från grunden. Han uppförde också ett s.k. ångbränneri nere vid Söndrewadt.

Han hade 1861 gift sig med Anna Larsson från Brödåkra. Samma år valdes han till kyrkvård och kyrkokassör endast 24 år gammal. Han fick därmed tillsammans med pastor Björk verkställa beslutet att bygga en ny kyrka i N. Sandby. Han var också verkställande vid rivningen av gamla kyrkan samt byggandet av en skola på kyrkogården (nuvarande församlingshemmet).

Ola Nilsson blev landstingsman 1869, ordförande i V. Göinge Härads Sparbank 1878 och 1888 utsågs han till riksdagsman av första kammaren för Kristianstads län. På den tiden fordrades för att vara valbar till detta uppdrag, att man ägde en viss mängd mantal satt jord samt viss förmögenhet. Det berättas att Olas bror Per, som då övertagit Storegård efter fadern, måste ställa upp med en del av detta för att Ola skulle kunna komma ifråga. Ola Nilsson satt i riksdagen två nioårsperioder utan att yttra sig i någon debatt. När han blivit vald till riksdagsman, ändrade han mangårdsbyggnaden på Söndregård från en länga med brutet tak till den exteriör den har idag. I regel hade han 5 drängar, 2 ryktare, 4 pigor, 1 kokerska och 1 guvernant anställda förutom bränneriarbetare, torvarbetare, potatisplockare m.fl.

1889 lät han på bankens bekostnad bygga en telefonlinje från Hässleholm till Söndregård, och han tvingades bl.a. på grund därav att lämna sitt uppdrag som styrelseordförande i banken år 1901.

1897 blev Ola Nilsson änkeman och sålde då gården samt flyttade till Stockholm. Han avled på sin 83:e födelsedag den 11 februari 1920 och ligger begravd tillsammans med sin hustru på N. Sandby kyrkogård.

Ny ägare blev Anders Ohlsson och hans hustru, Anna från Vanneberga, och omkring år 1918 förvärvade de även Hultet av Oskar Troedsson, Bjärnum. Familjen hade tre barn: en flicka och två pojkar. En av pojkarna hette Nils, blev racerförare och senare försäljare vid en motorfirma i Hässleholm eller Kristianstad. Anders Ohlsson drev gården till 1920, och han var med och verkställde Ranserödsbäckens dikningsföretag av år 1916 med en pumpstation på Österkärr, som drevs av en vindmotor. Han plöjde kärren med hjälp av en ångmaskin, som med vire drog plogen från kant till kant.

Nästa ägare blev Hulda och Emil Paulsson från Tviggasjö, Farstorp. Första året leddes driften av inspektör Bror Johannessson, som var svåger med Emil Paulsson, innan familjen flyttade dit. Paulsson var en hängiven föreningsman och han var pådrivare vid bildandet av Jordbrukskassan, Bondeförbundet och RLF i N. Sandby. Även slakteri- och mejeriorganisationerna låg honom varmt om hjärtat. Han verkade också som söndagsskollärare. Emil Paulsson drev gården till 1930, då de dåliga tiderna gjorde, att han inte kunde fortsätta längre på Söndregård. Han hade också blivit änklings och överlät gården till Egnahemsnämnden samt inköpte ett mindre Brohus i Vankiva. Fyra barn fanns i familjen; Inga, Vera, Greta och Evert.

Från Söndregård avstyckades sex stycken egnahem, och huvudgården såldes till Julia och Nils Persson från Tryggaröds boställe. De byggde bl.a. om stallbyggnaderna och köpte till "Bjäret" som tidigare ägts av svärsonen Carl R. Svensson, N. Sandby. De fick fem barn: Helge, Asta, Sven-Erik, Folke och Marianne. 1952 arrenderade sonen Sven-Erik och hans hustru Gunn född Cornander gården på fem år, och Julia och Nils flyttade till Vinslöv, där Julia avled 1975 och Nils 1982.

Äldste sonen Helge och hans hustru Yonna köpte Söndregård 1957 och samtidigt köpte Gunn och Sven-Erik en granngård samt "Bjäret". Helge moderniserade ekonomibyggnaderna samt utökade arealen genom tillköp. De fick fem barn: Einar, Anders, Yvonne, Margareta och Arne.

Einar och Anders övertog gården 1982 och Yonna och Helge köpte villa i Stoby och bosatte sig där. Efter några år övertog Anders och hans hustru Inger hennes föräldragård i Hurva, och nu är det Einar och hans hustru Inger som härskar på Söndregård. De renoverade mangårdsbyggnaden i början på 1990 med bl.a. nytt tak och nytt kök. De har barnen: Gustav Birger, Elna, Hjalmar och Henry.

Anna och Anders Ohlssons barn på hästryggen framför huvudingången på Söndregård.

Söndregård 1989.

Söndregård från trädgårdssidan med fam. Anders Ohlsson sittande i gräset. Stående bakom dem troligen tjänstefolk. Anna Ohlsson var dotter till riksdagsman Ola Nilsson.

8. Gunnar Olssons

Ranseröd 18:1 (3:20 och 4:15) ca 10 har åker.

Vid Hultavägen ca 100 meter öster om gården, låg ett statarhus tillhörande Söndregård. Här bodde flera av gårdens arbetare bl.a. "Stall-Per", Per Persson med hustru Maria och senare ladugårdskarlen Sven Karlsson med familj.

1931 byggde Egnahemsnämnden upp ett egnahem på platsen, och som också erhöll ca 10 har åkerjord från huvudgården och såldes till Anna och Gunnar Olsson. Efter några år sålde de gården till Karl Svensson "Norregårds Karl", som var bror till Julia Persson, Söndregård, och hans hustru Signe, som var dotter till Per Åkesson, Ranseröd 5:5. Dessa, som hade dottern Karin, sålde 1947 till Ester och Birger Jönsson från Broby. Efter Birgers död arrenderades gården av grannen Ivar Svensson, men såldes 1957 till Gunn och Sven-Erik Persson från Söndregård.

I mitten av 1960-talet såldes 3:20-delen tillbaka till Söndregård, medan 4:15 övertogs av Ivar Svensson. Gunn och Sven-Erik hade två barn: Bo och Christel. Efter försäljningen flyttade familjen till Östraby.

Boningshuset uthyrdes sedan till olika personer, bl.a. till Ingvar Ekelund med familj och sedan till Arne Holmberg. Inger och Anders Persson bodde också på gården innan de flyttade till Hurva.

Nuvarande hyresgäster är Lilian och Tage Rönn från Ystad, som tidigare hyrt fritidsbostad på Storegård. Tage Rönn avled 1991, och därefter flyttade Helge Perssons yngste son Arne in i huset.

Gunnar Olssons 1989.

9. Holmarna (Myre-Perens)

Ranseröd 17:3 (3:19, ca 12 har åker)

Detta torp, som ägdes av Söndregård, var beläget ca 150 meter öster om gården i betesmarken bakom nuvarande byggnader. Ingenting finns kvar av torpets byggnation och även grunden är jämnad.

Boende här har varit John Persson (Holma-Johnen) och hans hustru Hanna och barnen: Olof, Axel, Betty, Thilda, Albin, Karl, Nelly samt halvbrodern Nils. Hanna och John köpte sedan Ranseröd 2:7 (Jannas) där John under kottplockning föll från trädet och omkom år 1900. Olof reste till Amerika, och när han återvände köpte han och hustrun Augusta Sandby nr. 7 och även Ranseröd 1:5 (Bjäret). Olof dog 1935 och Augusta 1960. Axel tog över gården i Ranseröd och han körde en tid mjölkskjutsen till Kvistalånga mejeri. Betty gifte sig med Sigfrid Andersson, som var anställd hos handlaren Lindbom i Vinslöv. De köpte senare lantbruk i Feisvaleberga i Kvistalånga. Thilda gifte sig med August Svensson Lilja Sandby 7:6. Albin, Karl och Nelly reste också till Amerika.

Ute vid vägen låg ännu i början på 1930-talet ett stathus under Söndregård. Här bodde Per Jönsson "Myre-Peren" med familj medan nya egnahemmet byggdes upp. Brunnen, som troligen också användes

som vattentäkt till Holmarna, finns ännu kvar. Den används nu som vattentäkt för betesdjur.

1931 avstyckades området med ca 12 har åker från Söndregård av Egnahemsnämnden och bebyggdes samt såldes till Hulda och Per Jönsson från Myrehuset i Grästorp. De sålde efter några år gården till Ragnar Olsson från Gumlösa.

Nästa ägare blev Mona och Stig Olsson från Hässleholm. De övertog 1966 Stigs föräldrahem Björk-Lunda och sålde då gården till grannen Ivar Svensson. Ivar dog samma år och gården arrenderades av Janette och Birger Nilsson från Solberga. De var bosatta på fastigheten. De köpte senare en gård i Boarp, Hästveda, samt flyttade dit. Då avstyckades byggnader med tomt och såldes till Irene och Ken Ziegler.

Ziegler 1989.

10. Ivar Svenssons

Ranseröd 17:2 (3:19, 3:21, 4:15, 6:18), ca 26 har åker.

Ranseröd 3:21 och 6:18 avstyckades 1931 från Söndregård av Egnahemsnämnden och bebyggdes samt såldes till Carola och Ivar Svensson. Dessa båda var verkliga kraftmänniskor, och för dem var inga svårigheter för stora. Det berättas, att när de skulle ha hem sin första konstgödsel, tyckte chauffören, som svarade för transporten, att vägen var för dålig, varför säckarna, som på den tiden vägde 100 kg stycket, lastades av vid Söndregård. Ivar blev arg, och i rent ursinne lastade han ensam hundra kilosklumparna i sin vagn, som om det varit

leksaker. Vid ett annat tillfälle skulle han hjälpa en liten sportbil som kört fast i en snödriva. Han tittade ett ögonblick på bilen och sedan på sina händer, varpå han sa: "Haur kan en töra ta"?

Under de stränga krigsvintrarna hände det ibland, att mjölkbilen inte kunde ta sig fram genom snödrivorna. Då spände Ivar på sig skidorna och begav sig med mjölkkannan på ryggen till mejeriet i Sinclairsholm.

Ivar Svensson var mycket aktiv både inom föreningsrörelsen och inom kommunen. Han var också initiativtagare och ordförande i Ranseröd-Hultets vägsamfällighet som betytt så mycket för väghållningen i trakten. Strax före sin död utökade han gårdens areal genom inköp av grannfastigheterna 3:19 och 4:15, som han också hann med att täckdika. En stor del av arealen var ganska frostlänt, och för att skydda känsliga grödor hände det, att Ivar lade rökridda över fälten genom att elda våt halm.

Fyra barn fanns i familjen: Karin, Astrid, Ingrid och Lars. Ivar Svensson dog 1966 endast 60 år gammal och Lars, som var bosatt i Stoby, dog 1985 endast 41 år gammal. Carola bor fortfarande kvar på gården.

Mark och ekonomibyggnader arrenderades ut till Birger Nilsson från Solberga och sedan till Edgar Persson, N. Sandby. Efter Edgars död 1978 övertogs arrendet av Bengt Jeppsson, Sandby nr. 2, och när denne flyttade till Halland, blev Gert Inge Olsson från Sandby Fure arrendator.

Ivar Svenssons 1989.

11. Hultet

Ranseröd 16:6 (3:22, 6:10, 6:14, 6:16), ca 8 har åker.

Fastigheten, som då var betydligt större, förvärvades vid laga skiftet 1840 av Nils Bengtsson och hans hustru Karna Trulsdotter. De erhöll 190 riksdaler i utflyttningsbidrag av staten. (Mangårdshuset 36 alnar i längd, 11 alnar i bredd samt

4½ alnar i höjd, anses vara flyttat för 100 riksdaler. Tvenne ladugårdslängor 60 alnar i längd och 14 respektive 12 alnar i bredd å hög stenfet = 60 riksdaler. Bränneri med murning jämte källare = 30 riksdaler.) Nils Bengtsson var tydligen mycket förmögen och lånade bl.a. ut 1000 riksdaler till skolbygget i N. Sandby 1866, vilket var en ansevärd summa på den tiden. Han lånade dessutom ut pengar mot revers till åtskilliga hemmansaffärer bl.a. i samband med skiftet.

Nils Bengtsson hade utbildat sig till trädgårdsmästare på Vannås och planterade den vackra kastanjeallén på Hultet. Han fick också uppdraget att plantera 38 kastanjer runt kyrkogården i N. Sandby. Han var också ledamot i den kommitté, som skulle lösa skolfrågan i socknen på 1860-talet. Han överlät 1891 gården till sin dotter Bengta och svärsonen Nils Olsson, som var son till Hanna och Ola Trulsson, Grantinge. Karna Trulsdotter avled 1885 och Nils Bengtsson 1899.

Redan 1899 hade Nils Olsson fått nog av "stenriket" Hultet och han sålde gården till Manilla och John Persson (Holta-Johnen) från Grästorp. Han arrenderade istället Våfle Gård utanför Eskilstuna och blev alltså sörmlänning. John var ofta ganska sen med skörden, men han hade för det mesta tur med vädret. Han förlitade sig på brittsommaren i oktober, och denna döptes därför i folkmun till "Holta-Johnens ettesömmer".

Marken och Hultet är oerhört stenig och krävde stor skicklighet och stort tålamod av körsvennerna. Det berättas, att en väckelsepredikant kom till Hultet för att omvända folket på gården. En dräng, vid namn Nils Trulsson (Ossa-Nissen) svarade honom: "Da gaur min själ inte o va religiöser naur en ska va ossafösare pau Holtet". John ville gärna vänslas lite med sina pigor, och han hade ett stående uttryck: "Da ä isäkert mä tvonget". Han hade också ovanan att titta lite för djupt i glaset, bl.a. vid Majgillena, och då hände det, att han tog till knytnävarna för att få rätt, och då fick han för det mesta stryk.

"Holta-Johnen" sålde gården vid slutet av första världskriget till Oskar Troedsson, Bjärnum, och flyttade till Sandbydal. Han körde därefter mjölkskjutsen till Sinclairsholms mejeri, och en dag när han blivit bjuden på kaffegök, bar det sig inte bättre, än att han föll av vagnen och bröt nacken så att han dog av skadorna. Detta hände 1927 vid "Bjäret" mitt emellan Söndregård och Storegård. Med på den vingliga färden var också "Spånga-Per".

Oskar Troedsson lät kalhugga det mesta av skogen på Hultet. Byggnaderna brann sedan ner, och det talades då om

försäkringsbedrägeri. Marken såldes därefter till Anders Ohlsson, Söndregård.

Egnahemsnämnden styckade 1931 ut ett egnahem på platsen som med nya byggnader såldes till Ture Johansson. Fyra barn fanns i denna familj: Linnea, Sven-Arne, Nils-Agne och Anna.

1935 överläts gården till Edvin Strid från Rävninge och hans hustru Helga, som var dotter till Per Åkesson, Ranseröd 5:5. De fick en son som heter Erland och hade en fosterpojke som hette Knut Nilsson och var från Malmö.

1945 sålde Strid fastigheten till Erling Persson, N. Sandby, och hans hustru Signe född Nordström från Blekinge och flyttade till Hästveda. Signe och Erling fick tre flickor: Siv, Gerd och Gun. Erling, som också var snickare, arrenderade 1962 ut jorden till sin bror Ejnar Persson, Krylbo, och 1967 till David Rantzer, Storegård, samt började arbeta vid Broby pappersbruk.

1969 såldes gården till David Rantzer, och Signe och Erling flyttade till Hässleholm, där Erling erhöll civilanställning vid T4.

1970 avstyckades byggnaderna med tomt och såldes till professor Hans Wiktorsson och hans hustru Marianne från Uppsala som fritidshus. De har tre barn: Bodil, Håkan och Magnus.

Boningslängan på Hultet från trädgårdssidan före 1920. Ägaren John Persson (Holta-Johnen) t.v. i vit hatt. Sittande i gräset t.h. Ester, senare gift med Olander Nilsson från Klint.

Hultet 1990.

12. Kaj Nilssons

Ranseröd 14:2. Strax norr om Hultet har ingenjör Kaj Nilsson från Elehus och hans hustru Linda-Marie uppfört en modern villa för sin familj. Barn: Karl-Johan, Petter och Anna.

Kaj Nilssons 1990.

13. Gammal ruin på Skrubbalýckan

På Skrubbalýckan (Ranseröd 16:2) finns stengrund och fruktträd, som tyder på tidigare bebyggelse. På laga skifteskartan 1840 finns byggnader markerade, men ingen minns bebyggelsen. I en stor flat sten ett 25-tal meter nordväst om ruinen finns en tydlig ränna, åstadkommen av människohand, som studiegruppen anser kan vara en s.k. slipränna, som i äldre tider användes vid slipning av pilspetsar, yxor etc.

Studiegruppen vid den gamla ruinen på Skrubbalýckan den 4 juni 1989.

Studiegruppen på gårdsplanen på Skrubbatorpet den 4 juni 1989.

14. Skrubbatorpet

Marken där torpet ligger ägs av Storegård (Ranseröd 16:2) och ligger vid vägen till Hultet ca 150 meter förbi Elehus. Till vänster in på en skogsväg syns höga, väl lavade stenmurar, som utgjort grunden till torpet. Det finns även bärbuskar och gamla fruktträd. Stenbrunn finns också på tomten, och en del av marken används ännu som betesmark.

Här bodde och verkade i slutet av 1800-talet Nils Svensson och hans hustru "Berghs Elna" och deras barn: Adolf, Nelly, Svante, Anna, Arvid och Edit. De fyra äldsta for till Amerika och Edit gifte sig med Gottfrid Wendt, som var järnvägare. De bosatte sig i Älmhult, men äldsta dottern Elly vistades mycket hos mormor, och hon gick i skola i N. Sandby.

Efter Nils Svenssons död 1923 skötte Arvid torpet tillsammans med mor Elna. Från sina syskon i Amerika fick Arvid en "lommeklocka" i silver, som han var mäkta stolt över. Det fanns häst, ko, gris och höns på torpet, och Elna och Arvid brukade också röka korv och fläsk åt grannarna. Arvid gick också bort som daglönare, mest på Storegård, men han följde ibland tröskan som matare. Elna avled 1952 och Arvid 1967 och därefter revs torpet, som höll på att rasa samman (omkring 1970). Arvid hade många lustiga namn på olika platser i skogen, där han kände varje träd: Peklahöj, Skrammeleohrkärr, Halvaishålet, Svarte Mosse, Bärehall, Svinebohall, Vannhallen m.fl.

Arvid tittar ut genom dörren 1965.

Skrubbatorpet i slutet på 1960-talet.
Barnen: Inger Thufvesson, Anders o Johan Rantzer.

Skrubbatorpet 1965.

15. Stenshult

Ranseröd 16:2. Ca 100 meter norr om Skrubbatorpet, i Storegårds skog, finns ruinerna efter Stenshult, som egentligen var två torp med gemensam gårdsplan. Enligt Erling Persson, Hultet, kallade "Skrubba-Arviden" denna plats för "Pekla-Höj". Av vilken anledning visste han inte.

Av det ena torpet, som revs omkring 1950, finns tydliga och väl bevarade ruiner av såväl boningshus som uthus. Det står ett stort träd mitt i boningshusruinen, och det påstås, att detta skall ha funnits där även när huset användes. Ytterst tveksamt! I en granplantering ca 50 meter sydost om gårdsplanen finns två stycken igenfyllda stenbrunnar, som troligen har försett torpen med vatten.

Ruinen av det andra torpet är betydligt mer illa åtgången och revs säkert mycket tidigare. "Stenhultagubben" och Johannes Berg med familj skall samtidigt ha bott på Stenshult under senare hälften av 1800-talet.

Enligt Ingvar Jönsson kom pastor Björk ridande till Stenshult för att med stöd av konventikelplakatet upplösa ett bönemöte, som hölls av frikyrkopredikanten Per Nymansson, Skepparslöv. Pastor Björk slog ridpiskan i bordet och befälde Nymansson och husvärden att upplösa mötet. Vem husvärden var framgår inte. Detta lär vara sista gången prästerna i Stoby pastorat försökte stoppa pietisterna (läsarna) i Ranseröd.

Johannes Berg var mycket skicklig att lägga husgrunder och stenmurar, och många sådana av hans hand lär finnas i Ranseröd med omnejd. Han var även flitigt anlita byslaktare. Många skall ha varit allmänheten behjälplig med diverse arbeten, tills hon blev sjuk och sängliggande i många år ömt vårdad av sin dotter Elna, som var gift på Skrubbatorpet.

Även Anna och Herman Roth lär ha bott här innan de köpte torpet på Söndregård, liksom ladugårdskarlen Sven Karlsson på Söndregård. Dennes dotter Lily läste för prästen och gick i fortsättningsskola i N. Sandby omkring 1930.

Den siste som bodde på Stenshult hette Hjalmar Johansson (Knötte-Hjalmar) från Rävninge, som var diversearbetare och byslaktare. Han drabbades av olycklig kärlek till en gift kvinna "Skaller-Emma" från Kvittinge och tog sitt liv med en slaktmask 1935 eller 1936. Han hittades i skogen ett 50-tal meter från torpet.

Stenhultaruinen ligger väl inbäddad i grönska.
4 juni 1989.

16. Elehus

Ranseröd 14:1 (4:11, 4:12, 6:13, 1:10, 2:17), ca 14 har åker.

Gården 4:12 köptes vid laga skiftet av Ele Truedsson. Byggnaderna var då enligt skifteskartan belägna ett par hundra meter söder om nuvarande Elehus utanför det område, som han hade köpt. Han erhöll 56 riksdaler 32 sk. i utflyttningsbidrag av staten (mangårdshuset 25 alnar i längd, 10 alnar i bredd, flyttning och inredning = 30 riksdaler, ladugårdsbyggnaden 18 alnar i längd, 10 alnar i bredd därav ena sidan sprängd sten = 20 riksdaler, en ny brunn = 6 riksdaler 32 sk.) för att flytta dem ut till den uttagna vägen.

Gården övertogs efter några år av sonen Nils Elesson och hans hustru Anna, som också förvärvade grannfastigheten 4:11 (Bankers). De hade barnen: August, Hilma och Ola. Anna Elesson avled 1917 och Nils 1929. Sonen August dog 1907. Ola Nilsson var slaktare och charkuterist i Ballingslöv, en rörelse som sedan övertogs av sönerna Nils, Henry och Thorsten.

Hilma och hennes man Frans Bengtsson från Laxbromölla övertog gården, och de fick en dotter Frida, som 1945 gifte sig med lastbilsägaren Nils Jönsson, Sandby Ljung. Frans Bengtsson dog 1917 och Hilma gifte om sig med Nils Juhlin Nilsson och de tog en fosterpojke från Malmö, som hette Per Erik Svensson. De fortsatte driften till 1945, då Hilma och Juhlin flyttade till Bankers, som styckades ifrån med ett par tunnland jord och reparerades upp.

Nya ägare till Elehus blev Harry Nilsson och hustrun Thyra född Sjöstedt. De dikade åkermarken, byggde ny ladugård och moderniserade boningshuset. Därvid hittade man tidningar från tiden kring sekelskiftet. Både Thyra och Harry var starkt engagerade i såväl lantbrukets föreningsrörelse som kommunalt. De hade fem barn: Kjell, Gert, Kerstin (som dog knappt fyra år gammal) samt Kaj och Sten.

Efter Harrys död 1980 arrenderades jorden ut till Sture Olofsson, Ranseröd 2:6, på fem år. Därefter övertog sonen Gert och hans hustru Gunnel, född Fransson, gården, och de har ytterligare moderniserat såväl boningshus som stall. Gert driver dessutom G. Nilssons Last & Planering i Ranseröd AB och även Gunnel har numera arbete utom gården. De har fått fyra barn: Ulf, Åsa (som omkom genom drunkning 1969 knappt tre år gammal) samt Per och Ola.

17. Perstorp. Ranseröd 16:2.

Mitt för Elehus går en skogsväg rakt norrut. Denna har varit utfartsväg för flera torp. Vänster om denna ute vid Hultavägen finns en betesmark, som förr benämndes Riksdagsman Slätting, numera Perstorpalyckan. Här har legat minst två torp, nämligen Perstorp och Skytta-Svennens. Marken tillhör Storegård. Inga byggnader finns kvar, men däremot tydliga ruiner, syrenbuskar och några gamla fruktträd. Enligt en uppgift från äldre personer låg torpen Perstorp och Skytta-Svennens sida vid sida i hörnet närmast Elehus, där tydliga ruiner efter bebyggelse med brunn ännu är synliga, men på skifteskarten från 1840 finns bara en mindre byggnad markerad på denna plats.

I sydvästra hörnet, i gränsen mellan Bergavången och Perstorpalyckan, finns en annan tydlig ruin med lavad stengrund. Här finns på skifteskartorna både 1840 och 1871 markerad en trelängad gårdsplats, där en annan uppgift vill placera Perstorp. I skiftesbeskrivningens marginal finns en blyertsanteckning "Ander Berg brukade skiftet" (Bergavången). Berndt Nilsson, Storegård, har berättat, att Johannes Berg processade med Nils Svensson, Storegård, om bruksrätten på skiftet, men han tvingades ge upp processen i brist på penningmedel. Om detta har samband med torpruinen vet vi inte.

På Perstorp bodde Per Jönsson med familj i mitten på 1800-talet, och där föddes bl.a. sonen Nils Persson (Norre-Nisse), som senare flyttade till Måns Christenssons torp (Norre-Nissetorpet), även detta på Storegårds ägor.

18. Skytta-Svennens

Ranseröd 16:2. Det finns olika uppgifter om var detta torp var beläget. Enligt en uppgift låg det i hörnet närmast Elehus, där tydliga spår efter bebyggelse med brunn ännu är synliga. På skifteskartan från 1840 finns en byggnad markerad på denna plats. En annan uppgift placerar torpet i andra ändan av Perstorpalyckan, närmast skogen, men då inga som helst spår av ruiner är synliga, kan knappast något torp ha legat här så sent som vid sekelskiftet.

Boende här har varit Sven Svensson (Skytta-Svennen) med hustrun Nilla, som var bördig från Hästhagen vid Sörby. De hade söner Sven och Nils. Familjen flyttade senare till Ålsåkra, Västerslöv, där sonen Sven övertog lantbruket. Han emigrerade till Canada, där han dog och efterlämnade änka och nio barn. Nils blev lantbrukare på Piskagården i Ö. Olinge och gifte sig med Ellen Svensson från Västerslöv. De fick två barn: Carl-Axel, som övertog gården och dessutom blev auktionsutropare vid KBS, och Sven-Rune, agronom och jurist, som blev juridisk rådgivare vid LRF i Stockholm och senare domkyrkofogde i Uppsala. Detta innebar att han hade hand om Uppsala domkyrkas stora jordegendomar. Nils Svensson avled i oktober 1978.

19. Ladufogdens torp

Ranseröd 16:2. På en torplycka ca 150 meter söder om Norre-Nissatorpet ligger en gammal torpruin, där stengrunden samt något fruktträd ännu finns kvar. Här låg troligen Ladufogdens torp med utfart åt öster till skogsvägen. En gammal stenbro över bäcken finns ännu kvar. Torplyckorna finns omnämnda i ägobeskrivningen till laga skifteskartan. Enligt "Skrubba-Arviden" skulle torpet ha legat ytterligare ca 50 meter söderut, där det numera finns granplantering, men eftersom området där är ganska sankt är det knappast troligt att man byggt där. Inga ruiner kan heller spåras.

20. Måns Christenssons torp eller Norre-Nissatorpet.

Ranseröd 16:2.

Om man följer skogsvägen ca 1 km mot norr, kommer man fram till detta torp, som var bebott fram till 1949. Byggnaderna revs 1952, och en del av virket användes till en arbetarbostad vid Storegård (numera fritidshus). Väl bevarade sten- och betonggrunder finns kvar. Brunn av lavad sten och även en källa fanns. Frukträd och syrenbuskar finns också kvar. Åkerlyckorna används nu som betesmark till Storegårds ungdjur, liksom källan till deras vattenförsörjning.

Hit flyttade Nils Persson (Norre-Nisse) med hustrun Ingar och de fick barnen: Emilie, Hilda och Alma. Sedan Ingar dött och Nils Persson gift om sig med Johanna Ficher blev Emilie, Hilda och Alma fosterdöttrar till John Nilson (Lia-Johnen) och hans hustru Else på Ranseröds backar. Nils Persson fick med Johanna fyra barn: Ernst, Lantbrukare, Kristamöllan, Klara, gift med Ernst Håkansson, Gumlösa, Anna, gift med Ivar Olsson, Råröd samt Harry, gift med Thyra Sjöstedt och lantbrukare på Elehus.

Johanna var mycket hjälpsam mot grannarna. När spanska sjukan härjade omkring 1920 fick hon och Axel Månsson klara såväl djursysslor som sjuktransporter när alla hos Jannes var sängliggande.

På 1920-talet flyttade Nils och Johanna till Jonas Elnas på Ranseröds backar. Torpet övertogs då av Axel Jönsson och hans hustru Anna från Breahult, vilka tidigare bott i "Bissahuset" i N. Sandby. Sonen Nils föddes 1930 och i samband därmed dog Anna, varför Axel med hjälp av hushållerskor fick ta hand om pojken. Axel köpte 1932 Ranseröd 2:6 (Judastället) av Berndt Nilsson, och han gifte om sig med Nanna från Önnköping. Torpet övertogs då av Axels syster Hilda och hennes man Emil Kvist från Gumlösa.

Dessa brukade torpet samtidigt som Emil följde tröskan, körde omkring och kapade ved, högg i skogen m.m. Hilda och pojkarna tog sig på gallring och upptagning av betor,

potatisplockning och diverse andra arbeten.

Norre-Nissatorpet den 4 juni 1989.

1949 köpte de hemmanet Ranseröd 4:4, och så var denna torpepok till ända. Hilda och Emil fick tre barn: Erik, lantbrukare Sandby Ljung, gift med Brita

Olsson, Sandbydal. Han omkom vid en elolycka på Söndregård den 17 oktober 1956. Sven, gift med Karin Pålsson, lantbrukare Karlsnäs och samtidigt kyrkovaktmästare i N. Sandby. Elsa Karin dog tre år gammal 1936.

Familj Kvist m. gäster framför "Norre-Nissatorpet" omkring 1934-35. Fr.h. Hilda m. Sven, Emil m. dottern Elsa, Karin, som dog ung, Greta Kvist samt farfar Martin.

Emil, Erik och Sven Kvist med torpets dragare.

Jöns Svensson "Karne-Jens" (Hildas far) med Flora.
På hästryggen barnbarnen Göte Jönsson och Erik Kvist.

21. Bankers

Ranseröd 4:34 (4:11). Gården köptes vid laga skiftet av Ola Olsson, men han överlät den ganska snart till sin svärson Måns Trulsson, som i sin tur efter några år sålde den till grannen Nils Elesson. Denne slog ihop den med sin egen och hyrde vid sekelskiftet ut byggnaderna till f.d. fjärdingsmannen Nils Svensson.

Från 1920 bodde byggmästare Julius Jönsson med hustrun Bengta här, och på 1930-talet beboddes fastigheten av Maria och Per Persson. Per hade bl.a. varit stalldräng på Söndregård och Sandby Kungsgård och kallades därför "Stall-Per". De bodde ett tag i "Bissahuset" i Sandby, och Maria var då mjölkerska på Kungsgården. De hade flera barn, bl.a. Nils Persson, Sandby 40 och Anna Roht. Per och Maria brukade "gnabbas" på sko. Per snusade i näsan och Maria sa till honom att om "Vaur Harre" hade tänkt sig näsan till att ha snus i, hade han vänt den upp och ner. Men då sa Per: "Du ä dau sau dommer, dau hade han ju faud sätta låg (Lock) pau den". De flyttade sedan till ett hus på Sandby Ljung, där Per dog 1943. Maria blev tragiskt innebränd, när stugan brann ner 1952.

Hilma och Juhlin Nilsson flyttade in till Bankers 1945 i samband med försäljningen av Elehus. De lät avstycka byggnaderna med ett par tunnland jord samt reparerade byggnader. Efter Hilmas död 1957 bosatte sig Juhlin hos styvdottern Frida på Sandby Ljung, och han sålde fastigheten till chaufför Åke Nilsson, Ranseröd, och hans hustru

Sonja, född Nordström från Blekinge, och de har barnen Johnny och Susanne. Familjen sålde fastigheten 1969 och flyttade till N. Sandby. Ny ägare blev danske musikern Georg Kirkhof Larsen, som moderniserat bl.a. med vatten och avlopp, badrum samt borrade brunn. 1991 sålde Larsen fastigheten till Monika Nilsson från Ranseröd 4:6 och hennes sambo samt flyttade till sitt hemland Danmark.

Bankers 1989.

22. Robbens. Allmänning nr. 9

Ca 350 meter öster om Storegård finns en allmänning, med delägare, som äger mark från Ranseröd nr I. Där finns numera ett grustag, men här låg Robbatorpet. Största delen av den gamla grunden har rasat ner i grusgripen, men alldeles vid vägkanten fanns en källa, som troligen använts som vattentag till torpet. Den användes på 1930-talet för vattning av betesdjur, men är nu igenfylld.

Den enda boende på torpet, som man hört talas om är "Robba-Karnan", som var något av klok gumma, och anlätades vid sjukdom hos folk och få. Hon ansågs också vara "synsk". Inte långt från torpet stod en stor ek, och enligt "Skrubba-Arviden" skall Karna ha sagt, att när det trädets fälldes skulle gården (Storegård) brinna. Eken fälldes på 1940-talet, men någon brand inträffade inte. Karna vårdades på äldre dar av Arvids mor "Bergs Elna".

23. Skjutbanan

Ranseröd 16:2. Vid Storegård, där Hultavägen mynnar ut, har funnits en skjutbana, som hade sin storhetstid på 1940-talet, då andra världskriget rasade runt våra gränser. Hemvärn och skytteförening byggde med frivilligt arbete en skjutbana vid Bjäret. Man byggde markörgrav med tavelställ i en gammal grusgrop samt förbättrade kulfånet. Dessutom byggde man en skyttepaviljong vid Storegård för förvaring av gevär, ammunition och annan materiel. Man sköt sedan i olika klasser och på olika avstånd. Vid skjutning på 300 meters håll fick man skjuta över Hultavägen, som då måste avlysas från trafik. Bland eldsjälarna märktes Carl Kallberg, Nils G. Jönsson, Vilhelm Nordkvist, Henry Linderöth, Axel Månsson och markägaren Berndt Nilsson.

Det finns numera inte mycket kvar av skjutbanan.

24. Ranseröds gamla bygata

Ranseröd 16:2. Enligt ägomätningsskarta 1699 låg Ranseröds bygata före laga skiftet just där Hultavägen mynnar ut vid Storegård. Byn ägdes redan 1667 av Sinclairsholm, vilket framgår av en köpehandling mellan släkterna Marswin och Skytte. Hur länge detta förhållande varade är höljt i dunkel, då papperen före slutet av 1700-talet och början av 1800-talet förstörts vid brand. Möjligen såldes by till Carlsnäs i samband med Gyllenkroks förvärv av Sinclairsholm 1823. Klart är att f.d. hospitalssysslomannen Kiökmester röstade för Ranseröds by vid skolstriden i N. Sandby på 1830-talet. Byns bönder var alltså före laga skiftet arrendatorer under stormännen. Vid skiftet ägdes byn av inspektoren P. Henschen, Carlsnäs, som då sålde ut de olika lotterna på offentlig auktion.

Vid den gamla bygatan låg nr. 1 i norra kanten av "parken", nr. 2 låg just nordost om vägkorset. Här fanns till omkring 1955 kvar en stenkällare under en befintlig redskapsbod. En igenfylld brunn samt fruktträd och bärbuskar fanns också i den "lille haven". Mittför, men väster om vägen, fanns nr. 5, som efter skiftet blev stathus till Storegård. Här skall enligt uppgift Herman Roth ha bott någon tid. Vid den tiden brukade det anordnas "höstgille" på Storegård med dans på magasinet. Det påstås, att Herman vid en sådan fest, i fylland och villan, tog fram sitt hagelgevär och sköt Axel Eriksson-Ädel (Silla-Ädel) i benet, så att denne fick ett styvt knä resten av livet. Denne Axel Ädel blev far bl.a. till försäljaren Rolf Eriksson, SLMA, Hässleholm.

Stengrund samt en källare under ett materialhus finns kvar efter nr. 5. Nr. 3 och 4 låg på västra sidan om vägen ett femtiotal meter närmare Söndregård på Södretoft. Några synliga spår efter dessa gårdar existerar inte, endast en och annan grunsten kan plöjas upp. Nr. 6 låg på nuvarande Storegårds gårdsplan.

Söndagskvällen den 9 juli 1815 ödelades frälsegårdarna Ranseröd nr. 5 och nr. 6 av eld av onämnd anledning. Bönderna Jeppa Svensson och Per Kjerstensson erhöll dubbel brandstod med 50 rdr. Banco vardera (HT § 102). Byggnaderna, som uppfördes på nr 6. efter branden, var troligen desamma, som förvärvades av Nils Svensson 1842, varav stallbyggnaderna användes fram till 1936, medan mangårdsbyggnaden ersattes med den nuvarande 1887. Magasinslängan, som nu ändrats till verkstad och garage, är med all sannolikhet uppförd av virke från någon av de rivna gårdarna, möjligen nr. 1, vars gårdsplats finns markerad på skifteskartorna från såväl 1840 som 1871.

Troligen fanns också bränneri, enskilt eller samfällt, då åkern omedelbart öster om Storegård kallades bränneritoften. I skiftesbeskrivningen kallades den Humlelyckan. När laga skiftet ägde rum på 1840-talet, var säkert gårdarna vid den gamla bygatan redan utflyttade då endast nr. 1 och 6 finns markerade på sina ursprungliga platser på skifteskartan. Hemmanen fick också nya nummer vid skiftet med början på nr. 1 på Storegård.

Studiegruppen vid vägskalet där gamla bygatan gick fram. Till höger låg gamla Ranseröd nr. 5, som brann ner 1815.

25. Storegård

Ranseröd 16:2 (1:4, 1:16, 2:11, 2:15, 3:22, 4:7, 4:31, 6:10, 6:14, 6:16 och 12:1), ca 46 har åker.

Vid laga skiftet köptes Ranseröd nr. 1 och 3 samt delar av nr. 2 och 4 kallat Storegård av Nils Svensson och hans hustru Hanna Mickelsdotter, som tidigare ägt ett åttingshemman i Lillaskog, Emmislöv. Nils tillhörde den omfattande och bemärkta

Drakebergasläkten, som betytt så mycket i Göingebygdens historia såväl ekonomiskt som kulturellt. Han tillhörde den gren, som utgått från Mattis Johnssons i Drakeberga son Sven. Makarnas äldste son Nils Nilsson innehade först gården Haganäs och sedan Olastorp, båda i Ö. Broby socken. Han blev både kommunalordförande och nämndeman. 1842 flyttade familjen Nils Svensson till Ranseröd.

Storegård utgjorde efter laga skiftet över ett mantal och utökades med ytterligare jord i Ranseröd. Den kunde således mycket väl delas ungefär mitt itu, och det blev ändå två ordentliga plattgårdar. Vid en begärd hemmansklyvning, som fastställdes 1873, behöll Nils Svensson norra delen (Storegård) = tre fjärdedels mantal, och sonen Ola Nilsson erhöll södra delen (Söndregård) = ett halvt mantal. Denne byggde nu upp Söndregård från grunden, och blev en mäkta betrodd man bl.a. kyrkvärd, landstingsman och riksdagsman. Nils och Hannas yngste son Per Nilsson tog sedan över Storegård och blev bl.a. häradsdomare och kommunalordförande. Nils Svensson avled 1872 och Hanna Mickelsdotter 1899.

Det berättas, att bröderna Ola och Per ofta hade olika åsikter i sockenpolitiken. När Ola ville, att socknen skulle installera värme i den nya stora kyrkan 1895, tyckte Per, att detta var onödigt. Han satt i kyrkan i sin tjocka rävsstulubb (en sorts päls) och klarade sig gott, varför han överklagade beslutet och fick rätt. Detta gick Olas ära för när, och han lät på egen bekostnad installera två stora vedugnar i kyrkan

Per lät bygga ny mangårdsbyggnad på Storegård år 1887. Den utsmyckades med unika takmålningar av konstnär Nils Frisk, Ballingslöv, och med spegeldörrar i fransk stil. Detta har Carl Wihlborg, Laxbro, beskrivet i Göinge Hembygdsförenings årsskrift 1982. Såväl tak, målningar som dörrar finns ännu kvar. Per Nilsson drev gården till 1907, då han sålde den och flyttade till Vinslöv.

Nya ägare blev Nils G. Ekberg och hans hustru Eulalia (Lallie) född Lagerholm, och de drev gården i 25 år. Makarna Ekbergs tid på Storegård blev mycket glamorös med stora gillen och glada fester. Det fanns många pigor, drängar, daglönare och torpare, och ett kontrakt mellan Ekberg och N. Sandby kommun angående fattighjonet Sven Persson (Sven Plantin) finns bevarat, som belyser den tidens fattigvård. Drängkammaren fanns i anslutning till häststallet och fick sin värme genom den öppna dörren.

Nils G. Ekberg insjuknade under 1920-talet, och han avled 1930. Gårdens jordbruk och byggnader hade under Ekbergs sjukdom fått förfalla, och även ekonomin var i botten. Den allmänna depressionen efter första världskriget bidrog säkert också. I detta läge var det svårt att hitta köpare, som vågade satsa erforderligt kapital för att köpa hela fastigheten, varför en del av marken styckades ut och såldes till traktens bönder. Man prövade olika styckningsalternativ bl.a. egnahemsmodellen, men inte heller detta kröntes med framgång.

Slutligen lyckades man sälja huvudgården till Esther och Berndt Nilsson, som tidigare ägt och brukat Ranseröd 2:6 (Judastället). Makarna Ekberg hade sex barn: Henry (veterinär i Kristianstad), Lisa, Sture (mejerist i Umeå), Folke (sjöman), Allan och Nils. Berndt Nilsson moderniserade mangårdsbyggnaden, byggde om samtliga djurstallar och logglängor samt dikade det mesta av åkermarken. 1936 kom den första självbindaren till gården, 1949 den första traktorn och 1959 den första skördetrösken. Ester och Berndt fick nio barn: Gruli (gift med Olle Persson, N. Sandby), Brita (gift med Göte Johnsson, Nöbbelöv, Broby), Nils Bertil (dog vid späd ålder), David (gift med Margit Svensson, N. Sandby), Elly (gift med Thure Thufvesson, Sandby Ljung), Malin Alvhild (dog vid späd ålder), Elsa (gift med Sivert Bodelsson, Kilinge, Glimåkra), Folke (gift med Ingrid Svensson, Ullstorp), Carl-Erik (gift med Inga-Lisa Larsson, Trekanten). Bröderna David, Folke och Carl-Erik antog 1962 släktnamnet Rantzer för sig och sina familjer. De hade tidigare en morbror August, som burit detta namn.

1953 byggde Esther och Berndt Nilsson en villa på Ranseröd backar samt överlät Storegård till äldste sonen David och hans hustru Margit först som arrende och 1958 genom försäljning. Makarna Rantzer utökade arealen genom tillköp av Hultet samt moderniserade stallbyggnaderna. Även omdikning av åkerarealen skedde. Margit och David fick barnen Eva (gift med Jan Nilsson), Bjärnum och Dan (gift med Charlotte Fredriksson) Frillestad, Påarp. De brukade gården till 1985, då de arrenderade ut den till Susanne och Bo-Arne Johnsson och flyttade till en villa i Vinslöv. Bo-Arne är son till Brita och Göte Johnsson, Broby, och därmed barnbarn till Esther och Berndt Nilsson. Susanne och Bo-Arne har barnen Ida och Sara samt Emil.

1990 övertogs äganderätten till Storegård av Margits och Davids barn Eva Nilsson och Dan Rantzer, Storegård 1989. Susannes och Bo-Arnes arrende fortsätter.

Storegård 1989.

Eva och Jan har barnen: Elna, Jesper och Emilie. Dans och Charlottes barn heter Åsa och Måns. 1990-91 byggdes ny mjölkstall samt moderniserades den befintliga stallbyggnaden till lösdrift för mjölkkor.

Lallie och Nils G. Ekberg, Storegård, med äldsta barnen: Henry, Lisa, Sture och Folke.

Barnen Ekberg.

Familjen Ekberg med gäster framför huvudingången på Storegård.
Stående fr.v: Theresia och Lorenz Ekberg m. dotter, Henry, Lisa och
Lallie Ekberg. Sittande: okänd samt Nils G. Ekberg.

Samma personer på trädgårdsverandan.

26. Anders Jönssons

Ranseröd 16:2. På skifteskartorna såväl 1840 och 1871 finns detta torp markerat ca 150 meter norr om Storegård på Norretoft ute vid vägen vid gränsen till Sven Svensavången. I skiftesbeskrivningen benämns området Anders Jöns lycka. Ingen ruin kan spåras, men ett par gamla fruktträd finns eller har funnits i gränsen, liksom några körsbärsträd. Ingen minns varken byggnader eller någon som bott där.

27. Per Jeppssons

Ranseröd 2:18 Detta torp finns markerat på laga skifteskarten på Sven Svensavången precis norr om Anders Jöns bara med ägo gränsen emellan. Även här är ruinen borta, endast träden och en utfart genom stengårdsgården varslar om att här kan ha legat en boplats. Byggnaderna försvann troligen i samband med skiftet. Möjligen kan det vara denna Per Jeppsson, som köpte Ranseröd nr. 2:8 (Ryssastället) vid skiftet.

28. Jöns Truedssons

Ranseröd 2:18. I norra kanten av store Sven Svensavången, där vägen går till Norre-Nissatorpet, låg en gård, som i skiftesbeskrivningen benämns Jöns Truedssons. Den såldes vid laga skiftet till Sven Christoffersson, som ganska snart överlämnade den till sonen Sven Svensson. Möjligen flyttade Sven Christoffersson till ett torp (Storkens) på Undantagsvången (därav namnet), som också hörde till fastigheten. Än idag kallas skiftena Sven Svensavångarna och Undantagsvångarna.

Den 13 september 1879 inträffad en brand på Ranseröd nr. 2. Det kan mycket väl vara byggnaderna på Sven Svenssons, som då ödelades, därför att Nils Bengtsson på Hultet vid ungefär denna tid förvärvade hemmanet. 1899 sålde hans svärson Nils Olsson hemmaskiftet tillsammans med Ranseröd 2:6 (Judastället) till Nils Nilsson från Tryggaröd, medan kärnskiftet delades mellan Per Nilsson, Ryssastället, och Nils Elesson, Elehus.

Undantagsvången och store Sven Svensavången ägs numera av Ronny Jansson, Ranseröd 2:7, medan lille Sven Svensavången ägs av Storegård.

29. Storkens eller Halte-Nils

Ranseröd 6:26. Torpet uppges ha legat på Undantagsvången, men inga byggnader finns och alla spår är utplånade, kanske på grund av att åkern använts som grustag, när Brobyvägen byggdes på 1960-talet. Ingen markering av boplatz finns heller på skifteskartan. Vem som bott här är inte känt, men äldre bybor är säkra på att det funnits byggnader här. Möjligen hade Sven Christoffersson sitt undantag här.

30. Skräddarehuset

Ranseröd 16:7. På laga skifteskartan finns, ca 100 meter norr om Storegård, en väg markerad som går västerut tvärs över Korsalyckan. Ungefär mitt på lyckan delar den sig med en gren åt nordväst upp till gamla Brobyvägen. Stenbron över Stöllebäck finns ännu kvar i Undantagsvången. Den andra grenen gick svagt åt sydväst förbi Skräddarehuset, samt vidare förbi kvarnruinen till Herrlins. Svaga spår efter Skräddarehuset finns i Kvarnakroken, men ingen minns några byggnader eller någon som bott här.

31. Kvarnruinen

Ranseröd 16:7. På en ägomätningsskarta över Ranseröds by från 1699 finns markerat en kvarnbyggnad ca 200 meter nordväst om dåvarande bygatan. Kartan visar att bäcken fram till sjösänkningen av Tydinge- och Kallsjöarna på 1860-talet hade två fåror i denna del av sitt lopp. Den västra grenen rann över betydligt högläntare terräng, och än idag kan man i Kvarnakroken se hur man medelst dammar reglerat vattenflödet till överfallskvarnen där. Tydliga ruiner finns kvar efter anläggningen.

Efter sjösänkningen har vattenflödet varit alldeles för ringa för att kunna driva någon kvarn. Det är området väster om bäcken som kallas Kvarnakroken.

Kvarnakroken 1989.

32. Sven Johns

Ranseröd 16:7. Strax norr om Storegård går en väg västerut, som tangerar Sven Johns gårdsplan och fortsätter mot Herrlins. Det är den gamla kyrkvägen, som sedan via Ränntången, Klintaberget och Lertaget gick vidare till kyrkbyn.

Fastigheten 4:7 köptes vid laga skiftet av Tufve Andersson, som erhöll 58 riksdaler, 16 sk. i utflyttningsbidrag av statsmedel. (Mangårdshuset 30 alnar i längd och 10 alnar i bredd jämte inredning flyttat för 25 riksdaler. Ladugården 24 alnar i längd och 9 alnar i bredd anses flyttad för 20 riksdaler. En ny brunn bekostad med 13 riksdaler 16 sk.). Han överlät den rätt snart till sin son Anders Tufvesson, och denne i sin tur i mitten på 1860-talet till sin svärson Sven Johnsson. Denne upplät ett rum till Ranseröd-Källstorps skolrote för kringgångsskola, och sedan han sålt fastigheten till Storegård, uthyrdes boningshuset som småskola i väntan på ett nybygge, som togs i bruk 1894.

På platsen uppfördes 1952 en arbetarbostad delvis av timmer från det rivna Norre-Nissatorpet. Stugan uthyrdes först till folkskolläraren Gunnar Gustavsson under tiden lärarbostaden i N. Sandby renoverades. Därefter disponerades den av danske lagårdsskötaren Anton Peterson med familj under sin tjänst på Storegård. 1962 uthyrdes den till Lilian och Tage Rönn från Ystad. Från 1990 äger och disponerar Eva Nilsson och Dan Rantzer med familjer fastigheten för fritidsändamål.

Sven Johns 1989.

33. Ränntångens ruin

Ranseröd 19:2. Om man fortsätter vägen framåt över Stöllebäck, kommer man upp på en grusås, som sträcker sig genom hela byn från norr till söder. Denna ås har delvis exploaterats som grustäkt vid vägbyggen bl.a. genom Ranseröds by. Enligt äldre personer skall det ha funnits en byggnad på åsen. Historia och placering okänd.

34. Ränntången (Kärråsa)

(Ranseröd 19:2, 6:5, ca 8 har åker.)

Vid laga skiftet köptes gården av Åke Nilsson, som snart lämnade över till sin son Nils Åkesson. I slutet av 1800-talet förvärvades hemmanet av Jöns Nilsson från Lien (Lia-Jensen) och hans hustru Hanna Trulsson. De sålde 1899 ett torp på hemmanet, norr om Brobyvägen, till Sven Trulsson och hans hustru Anna Johansdotter. Hanna och Sven Trulsson var troligen syskon.

Det berättas om Jöns, att när han varit på marknad i Hässleholm, blev han så beskänkt av starka drycker, att han tvingades övernatta på en loge i Röinge (Tullssons). När han vaknade och tittade upp i taket sa han: "Min sjätter oliv höddu Jens, detta ä inte din lo` (loge)". Hanna och Jens sålde sedan gården till Carlo Bengtsson från Gumlösa och flyttade till ett hus i Ranseröds småskola.

I hemmanets sydvästra hörn ligger urbergsklippan Klitzen (Klint), där man på 1920-talet provade att bryta svart diabas. Felaktiga brytningsmetoder (sprängning med dynamit) bidrog till att brytningen visade dålig lönsamhet, varför den lades ner, och istället slog Sven Persson gatsten någon tid.

Carlo Bengtsson kom på obestånd och tvingades i början på 1930-talet sälja fastigheten till handl. Nils Axelsson, Ballingslöv. Denne i sin tur överlät den till handl. Alfred Lundberg, Lund. Denne arrenderade ut gården till Anna Nilsson och Emanuel Mogren, som hade söner Axel och Ruben. Därefter arrenderades den av Nils Kristiensson, som hade söner Rune, Börje och Hans, och sedan av Gösta Asp, som var den förste som med bil transporterade mjölk till mejeriet i Sinclairsholm. Fru Asp var sömmerska.

Näste arrendator var Karl Svensson från Kamparp, som hade söner Sven och Birger. Siste arrendatorn var Erik Jönsson och hans hustru Annie. Därefter sålde Lundberg fastigheten till Karl Jönsson Hantoft och hans hustru Anna, och de hade barnen: Brita, Algot, Börje, Anna-Lisa, Sture och Ella. Sonen Sture och hans hustru Siv avslutade Ränntångens tid som självständigt jordbruk. Grusåsen hade exploaterats för vägbyggen av Gösta Ahlkvist, Hässleholm, som även övertog fastigheten genom inköp på exekutiv auktion. Grannarna Asta

och Sven Johnsson köpte den sedan och slog samman med sin egen fastighet.

Ränntången 1989.

35. Herrlins

(Ranseröd 19:2, 6:4, 6:5, 6:8, 6:9), ca 24 har åker.

Fastigheten ägdes 1847 av Niklas Månson, som förmodligen var fader tillsyskonen Hanna, Elna och Bengt Niklasdotter samt Anders Niklasson. Elna återkom 1866 som husmor på gården, då hon gifte sig med Pål Mårtensson. Anders Niklasson blev så småningom ägare till Ranseröd 5:7 (Söna-Jensas). Niklas Månsson sålde ganska snart fastigheten till H. Granqvist, som i sin tur i början på 1850-talet sålde ut fastigheten i tre delar. Ranseröd 6:3 (Brasakallt) såldes till Måns Svensson, 6:4 och 6:5 (Ränntången) till Åke Nilsson samt 6:2 (Herrlins) till Jöns Jönsson enligt köpeavhandling den 20 december 1853 för 777 riksdaler 37 sk. 4 runstycken Banco. Granqvist bosatte sig därefter på ett undantag på fastigheten (Enoks hus).

År 1866 sålde Jöns Jönsson och hans hustru Anna Åkesdotter fastigheten till arbetskarlen Pål Mårtensson och hans hustru Elna Niklas dotter, N. Sandby, för 1589 riksdaler 33 öre. Jöns och Anna behöll då på 30 år ett undantag på fastigheten, där förre ägaren H. Granqvist och skomakaren O. Pettersson bott (Enoks hus).

Pål Mårtensson avled 29 mars 1898 med en boupptecknings-behållning på 4120 kronor, därav fastighetstax. värde 3000 kronor. Hans hustru Elna dog 1929. Sonen Nils Pålsson övertog fastigheten efter faderns död. Han ansågs vara en ganska förmögen man, som bl.a. under årens lopp skaffade sig ett omfattande bibliotek. Han förblev ungkarl och

sålde hemmanet omkring 1920 till Anny och Ivar Herrlin. Nils Pålsson flyttade då till Hästveda, där han avled efter en bilolycka 1936. Anny Herrlin var dotter till Per Åkesson, Ranseröd 5:5. Ivar körde under några år mjölkskjutsen till Kvistalånga mejeri samt var under många år förman för N. Sandby Traktor och Tröskförening. Makarna fick sex barn: Erik, Margit (som dog ung), Elsa, Sven, Anna-Greta och Asta.

Gården överläts 1958 till yngsta dottern Asta och hennes make Sven Johnsson från Hästveda. Anny och Ivar flyttade då till Algustorp, där Anny avled 1971 och Ivar 1982. Asta och Sven Johnsson utvidgade arealen genom inköp av ett par granngårdar samt byggde en ny modern ladugård för mjolkproduktion. De fick två barn: Anneli och Åke. Från fastigheten har avstyckats ett mindre område (Ranseröd 6:25), där civilförsvaret uppfört förrådsbyggnader. 1991 övertog sonen Åke och hans fru Ylva gården och Asta och Sven flyttade till sin villa på Ranseröd 6:24.

Herrlins 1990.

36. Enoks hus

Ranseröd 19:3. När H. Granqvist 1853 sålde sitt hemman Ranseröd 6:2 (Herrlins) till Jöns Jönsson, bosatte han sig på ett undantag på fastigheten, beläget vid gränsen till Sandby. I början på 1860-talet bodde skomakaren O. Pettersson där. 1866 bosatte sig Jöns Jönsson och hans hustru Anna Åkesdotter i huset, när de sålde hemmanet till Pål Mårtensson. Vid sekelskiftet bodde Pål Mårtenssons svägerska, ogifta gamla pigan Hanna Niklasdotter där. Hon avled 1907 och hennes bouppteckning lämnade en behållning på 5271 kronor 68 öre, vilket var en avsevärd summa på den tiden.

På 1920 - 30-talet bodde korgmakare Johan Teorin med hustrun Elvira där. Elvira var syster till Axel Eriksson-Ädel. En dotter, Rut, var förlovad med Ernst Sandberg, och de var en tid bosatta på Krylbo i Sandby Fure. Ruts söner Gösta och Erik gick i skola i Sandby. Erik Teorin uppges vara polis i Stockholm, och ett rykte säger, att han varit gift med soc.dem. riksdagskvinnan Majbritt Theorin. Ruts bror Hans Teorin var diversearbetare under sin Sandbytid. När familjen Teorin flyttat hyrdes huset av Enok Svensson från Bökeberga, Osby. Han var under sin aktiva tid jordbruksarbetare, bl.a. var han under många år på slätten under betsäsongen. Enok hade en stark diktarådra och beskrev sin omgivning och händelser ofta på vers. Han var också bekantskapskretsens födelsedagsskald, och otaliga hyllningsvisor har växt fram i hans hjärna och via hans penna. Han har också gjort nedteckningar, som kan liknas vid memoarer. Dessa har under 1989 - 90-talet publicerats i Göingebladet. Enok flyttade på ålderns dar till Qvarngården i Stoby, där han avled 1982. Därefter såldes huset med "Linkalyckan" till Olle Jönsson, Kvistalånga, som hyr ut det till sin bror Karl Gustav "Korter".

Enoks hus 1989.

Nedanstående två visor är upprättade av Enok Svensson

MIN BARNDOMSTID

Av
E. S Svensson

Mel.: "Mossbelupen hydda står vid Hecklas fot".

Ja för er vill sjunga här en enkel sång,
Men ny tycker kanske den blir allt för lång.

Jag nedskriver dessa sidor
uti Ranseröd en kväll,
och de handla om min barndomstid så säll.

Uti Osby socken, i en liten by,
Bökeberga var det, såg jag dagen gry.
Invid vägen var belägen
stugan vår, mitt barndomshem,
nu är det blott minnet som är kvar av den.

Jag ej minnes mycket från den första tid,
då jag låg i vaggan, skild från sorg och strid.
Tiden skrider och omsider,
stapplande jag stegen ta`r,
och min gamla mormor vaksamt öga har.

Henne jag i tacksamt minne alltid har,
ty hon mycken omsorg om mig alltid bar.
Hon mig ledde och beredde,
mången glädjestund mig gav,
men nu har hon länge vilat i sin grav.

Ja, den kära gamla jag nu minnas kan,
där hon vid sin spinnrock ofta satt och spann.
Rocken surrar, hjulet snurrar.
Alltid hon ju flitig var,
och hon var för mig ju både mor och far.

Ja, hon hade mig i många år om hand,
ty min mor hon knoga uti Danmarks land.
Hon fick slita där och plita,
att åt oss förtjäna bröd,
för vi inte skulle lida någon nöd.

Jag noga minns den tiden, minns den som i går,
då jag plocka bär och åt i skogens snår.
Uti bäcken såg jag näcken,
det var endast fantasi,
det var blott min egen bild jag såg däri.

Jag en dag i skogen plocka liljkonvalj
då en varg kom mot mig med ett öppet svalg.
Strax jag vände, hem jag rände,
det var endast fantasi,
det var blott en hund, som sprungit mig förbi.

Jag en afton kom förbi ett öde hus,
uti fönstret fick jag se en skepnad ljus.
Strax jag trodde troll där bodde,
det var endast fantasin,
det var blott en fågels fladder på gardin.

Stundom jag en visa stämde upp mot skyn.
Strax en röst mig svarte ifrån skogens bryn.
Blev förnärmad att bli härmad,
det var endast fantasin,
ekot gav mig gensvar, då jag klämde i.

Gäddor tog jag ofta uti bäckens flöd
och dem stekte sedan invid spiselns glöd.
Flydda minnen, barndomsminnen,
stå dock alltid för min syn,
varje gång jag färdas genom barndomsbyn.

Ja, jag minnes mången trevlig episod,
då jag sprang omkring i Bökeberga skog.
Hörde trasten sjöng i aspen,
lärkan också stämde i,
och jag lyssnar tills konserten var förbi.

Ja, den tiden var jag lik en fågel glad,
Ystra upptåg var jag med om varje dag.
Men den tiden är förliden,
mycket har förändrat sig,
där jag en gång trampat har min barndomsstig.

Nu har jag ju inte mer att tala om,
men det kan bli mera se´n en annan gång.
Ja, jag tycker sömnen trycker,
ögonlocken slutas tvärt,
Enock Svensson vilar snart i drömmens värld.

RANSERÖDSVISA

Av

Enok S. Svensson

Tryckt omkring 1930. Pris 25 öre.

Mel.: "Malmögrabbarnas visa"

Jag för er vill draga en liten enkel sång,
om gubbarna i orten jag sjunger denna gång.
Den är så enkelt diktad, men ändå ganska bra,
och ingen utav visan får ju anstöt ta´.
Först på listan så kommer Teorin,
han har vatt vid marknads och sålt ett par dussin
utav sina korgar, av prima kvalité,
Men han har säkert också blivit lite sne.

Se´n till Otto Nilsson kosan ställer jag,
det är ju en gubbe, som alltid är så glad.
O han kan göra träskor, o de som passar bra.

Och tofflor bottnar han ju om varenda da`.
Se´n bor Hiller där nere uppå li´n,
han knogar ju hos bönderna och sliter utav hin.
Jöns Svensson ta´r sin följa och svänger ner till sta´n,
och köper sej en liter såsom han är van.

Svante han har slaktat en ko och hängt i bon.
Nils Svensson styr o. ställer med socknens fattighjon.
Willborg går till kyrkan o. hänger i sitt rep,
för det är lördags afton som ni vet, som ni vet.
Se´n har vi också skomakare Modén,
han kör ju till sin fjälla, fastän kvällen den är sen.
O han är glad i hågen, för han haft en liten fest,
så nu så kastar han bort både plygg o. syl o. läst.

Svensson säljer kaffe och socker och bensin,
prima isterfetsill o. snus o. salubrin,
äka kaffekoppar, kinesiskt porslin,
Lysekils ansjovis o. alkoholfritt vin,
Hela Världen, Veckan o. Söndagsnisse Strix,
lakrits, karameller o. Läkerol o. Pix,
och mycket annat mera, som ej uppräknas här,
men som ju dock bör höra till en riktigt fin affär.

Fru Olsson har ju också en nätt affär bre´ve,
men där emellan har vi ju Nels med sin kupe´.
Hans äkta hälvt hon frågar: "Säg, har du någon gas"?
I kväll så skall vi köra åstad på biograf.
Och Nils han startar bilen, det går som själva hin,
så det är ingen brist uppå gas o. på bensin.
Men nu jag vill ej längre min trötta hjärna bry
o därför vill jag vända mitt uti Sandby by.

Ja, nu så vill på skivan jag genast göra halt
och vänder om tillbaka och förbi Brasakallt.
Bort till Carlo Bengtsson, där hamnar jag härnäst.
Och där jag varit med om mången trevlig fest,
men det är så mycket som kan förändra sig
uti denna svåra och mödosamma tid.
På Räntången har blivit en liten revolution
Så Bengtsson kommer aldrig mera hem med ????

Se´n vänder jag tillbaka och inom till Herrlin,
då bjuder han ju säkert på mat och brännevin,
ty har han nå´t på flaskan, då är han inte snål,
för då så brukar han ju alltid säga: "Skål!"
Ja, han har ju alltid varit generös.
Det hände härförleden att det också blev en tös,
ty storken har sitt hemvist i Ranseröd också,
och nu så tror jag också att jag sluta får.

37. Brasakallt

Ranseröd 6:3, ca 5 har åker.

Ägare vid laga skiftet blev Måns Svensson. Därefter saknar vi uppgifter ända fram till 1916, då Emil Jönsson och Anna Nilsson förvärvade fastigheten, som de brukade i 40 år till 1956. De sålde på 1920-talet en större grusås till vägförvaltningen, och denna är nu helt borttagen på denna fastighet. Emil Jönsson ägde också några år kring 1940 Lava-Nisses, som han då hade utarrenderat. Han dog 1956 och Anna 1976. De hade åtta barn: Svea, Karl, Marta, Stig, Maj-Britt, Greta, Nils och Maja-Stina. Äldste sonen Karl tog sedan över hemmanet. Han sålde efter några år utmarken vid Klint till grannen Sven Johnsson, och efter hans död 1988 såldes hemmadelen med byggnader till Susanne Videll och Gert Andersson från Vittsjö.

Brasakallt 1989.

38. Sven Truls (Furulid)

Ranseröd 6:23. Fastigheten köptes från Ränntången genom sämjedelning 1899. Säljare var Jöns Nilsson (Lia-Jensen) och hans hustru Hanna, född Trulsson, och köpare arbetskarlen Sven Trulsson och hans hustru Anna, f Johansdotter från Edensky. Hanna och Sven Trulsson var troligen syskon. Fastigheten hade tidigare brukats av Anders Plantin. Anna och Sven Trulsson hade tidigare ägt en annan fastighet (Sven Truls hällor), som de 1880 köpt av Annas föräldrar Johan Olsson och Kjersti Persdotter, men som de nu sålde tillbaka till stamfastighetens nye ägare Anders Nilsson, Edensky. De fick fem barn, alla flickor: Johanna, Matilda, Sigrid, Anna och Hilma. De fyra

äldsta fick ge sig ut och tjäna sitt levebröd i textilindustrin i Malmö och Kristianstad, men Hilma stannade hemma och hjälpte föräldrarna, som båda dog 1934. Hilma övertog också fastigheten och drygade ut inkomsterna genom legovävning. Hon byggde också nytt boningshus, Furulid, och efter föräldrarnas död slutade Matilda sitt arbete i Malmö och flyttade hem till Hilma. De båda systrarna brukade turas om att leda sin ko på bete på vägrenarna.

1949 såldes Furulid med tomt till Emilie och Anton Johansson från Ranseröd 4:4 och Hilma och Matilda flyttade in till systemen Anna i grannvillan. Emilie och Anton Johansson sålde efter några år fastigheten till Ingrid och Karl Axel Gustavsson och flyttade till Qvarngården i Stoby.

Sven Truls, Furulid, 1989.

39. Nils Tufvessons

Ranseröd 6:24 (6:4 B).

1935 lät systrarna Johanna, Sigrid och Anna Svensson bygga en ny villa vid sidan om Furulid för att flyta in efter slutad tjänst vid textilindustrierna i Malmö och Kristianstad. Byggnadskostnaden inkl. elinstallation var 5255 kronor. Efter Sigrids och Johannas död 1944 resp. 1948 flyttade även systrarna Matilda och Hilma in i villan.

Samtliga systrar var konstnärligt lagda. De vävde, sydde, virkade och Anna textade otaliga hyllningsadresser till födelsedagar. Hilma var också söndagsskollärare. Matilda avled 1958.

1974 såldes fastigheten till Ingrid och Nils Tufvesson från Sandby Ljung, och Anna och Hilma flyttade till Qvarngården. Hilma dog 1977 och Anna 1982 nästan 100 år gammal. Ingrid och Nils helrenoverade villan och anlade en fin trädgård. Nils, som var kyrkvård, dog 1984, och då såldes fastigheten till Asta och Sven Johnsson, Ranseröd 19:2, och Ingrid flyttade till Hässleholm. Aastas och Svens son Åke med fru Ylva, f Ljunggren, bor nu i villan. De har barnen Marie och Linda.

1991 övertog Ylva och Åke Åkes föräldrahem Ranseröd 19:2, och Asta och Sven flyttade in i villan.

Nils Tufvessons, 1989.

40. Edensky (Ävensky)

Ranseröd 15:1 ca 9 har åker.

Fastigheten förvärvades vid laga skiftet av Jakob Svensson och hans hustru Elna Olsdotter. Dessa hade söner Nils och Pål Jakobsson samt dottern Nilla Jakobsdotter. Pål köpte ett hemman i Låreda, där Jakobsskolan och industriområdet nu finns. Han son Ola sysslade med handelsverksamhet och var bl.a. kommissionär åt brännvinskungen Schmidt i Malmö. Pål och Ola Jakobsson donerade stora summor pengar till skolväsendet i den framväxande järnvägsnuten Hässleholm, och Jakobsskolan har fått sitt namn för att hedra deras minne. Ola Jakobsson var fader till landshövding Malte Jakobsson i Göteborg och svärfar till utrikesminister Östen Undén.

Vid Jakob Svenssons död 1865 övertogs Edensky av dottern Nilla och hennes make Lars Persson från Friggatofta, medan änkan Elna

Olsdotter med sonen Nils erhöll ett undantag vid brobyvägen (Ryss-Perns).

Efter Lars Perssons död 1873 köptes fastigheten på auktion av Anders Nilsson och Ingar Nilsdotter från Åraslöv, och även änkan Nilla Jakobsdotter erhöll undantag vid landsvägen (Elna Dahls). Anders och Ingar hade en dotter Elna Andersdotter, som så småningom återkom som husmor på Edensky. Efter Anders Nilssons död 1876 såldes hemmanet till Anders Månsson och hans hustru Agda Persdotter från Ö. Herrestad i Sydsåne. Ingar Nilsdotter fick undantag norr om vägen till Karlsnäs (där Ella Persson nu bor).

1879 såldes fastigheten till Anders Olsson och hans hustru Elna Nilsdotter från Tryde på Österlen och gamla ägarna behöll ett skifte utmed landsvägen och bosatte sig i "Agdas hus". Anders Månsson och Anders Olsson processade sedan om några lass gödsel, men efter långa vittnesförhör lämnade rätten stämningen utan åtgärd. Anders Olsson och Elna Nilsdotter sålde redan följande år huvudfastigheten Edensky till Johan Olsson och Kjersti Persdotter från Ranseröd. De behöll norra delen 9/256-dels mantal (Källarens) och bosatte sig där. Kjersti och Johan sålde 1880 1/9-del av hemmanet till dottern Anna Johansdotter och hennes make Sven Trulsson (Sven Truls hållor). Säljarna skulle ensamma svara för änkan Elna Olsdotters undantag. Området såldes 1899 tillbaka till stamfastigheten. 1893 hade Edensky sålts till Anders Nilsson från Ö. Ejäröd, Nävlinge, och hans hustru Elna Andersdotter, som var bördig från Edensky. De sålde 1909 fastigheten till dottern Bothilda och hennes make Per Linde. Anders och Elna behöll som undantag bl.a. två rum i boningshuset samt fri bruksrätt till "Sven Truls hållor". Bothilda och Per Linde emigrerade till Amerika 1911 och sålde då Edensky till Bothildas bror Nils Andersson och hans hustru Iris, född Nordström från Blekinge. De utökade arealen 1932 genom köp av 3,5 har från Storegård samt byggde nytt boningshus.

1911 upprättades ett kontrakt gällande brytning av exportduglig granit mellan Edv. Löfkvist och Sven Persson, Gisslaboda, som köpare och Nils Andersson som säljare. Någon brytning har troligen inte ägt rum.

Iris och Nils fick fem barn: Henry, Ester, Siri, Gunhild och Inga. Sonen Henry och hans hustru Alva, född Jönsson, från Hylhult övertog sedan Edensky, och Iris och Nils byggde en villa på tomt vid gamla Brobyvägen, som köpts från Ränntången. Alva och Henry har åtta barn: Rune, Margareta, Sigbritt, Anders, Henny, Sverker, Annelie och Carina. Efter Henrys död 1984 arrenderades hemmadelen ut till Henrikssons, Brödåkra, som bete, och utmarken vid Storegård till Anne och Kenneth Persson, Brehult.

Vid Edensky (Edenskog) finns enligt Ingvar Jönsson en hälsokälla, som var livligt besökt i början och i mitten av 1800-talet. För besökandes bekvämlighet fanns uppspikade paviljonger, bord och säten. Förmodligen har den också varit offerkälla. Så är fallet med en källa i

Sandby skog där gamla mynt hittats. Uppgiften är förbryllande, då ingen, som vi talat med, någonsin haft en aning om detta. Den fanns dock med i en artikel, som Ingvar Jönsson lät publicera i Norra Skåne 1924.

1991 såldes gården till Ingri och Lars Mattsson, Ranseröd 4:25. Alva Andersson och sonen Rune flyttade till en villa i Hästveda.

Edensky, 1989.

Gamla Edensky.

41. Sven Truls hällor

Ranseröd 15:1. 1880 sålde Johan Olsson och Kjersti Persdotter, Edensky, 1/9-del av sitt hemman, belägen i nordöstra delen, till sin dotter Anna Johansdotter och hennes man Sven Trulsson för 500 kronor, vilken summa skulle avgå på deras arv efter föräldrarna. De fick då efter behag bebygga och bebo fastigheten men inte avyttra den utan säljarnas medgivande. Säljarna skulle ensamma bestrida undantaget till änkan Elna Olsdotter. Här föddes och uppfostrades parets fem flickor, innan fastigheten 1899 såldes tillbaka till Edensky för 800 kronor och familjen köpte en annan fastighet (Plantins) ute vid landsvägen. Anders Nilsson och hans hustru Elna Andersdotter undantog bruksrätten till Sven Truls hällor, när de överlämnade Edensky till barnen 1909.

Endast ruiner vittnar om var denna boplats var belägen.

Alva Andersson vid ruinen på Sven Truls hällor 1989.

42. Snusmöllan. Kvarnruin

Ranseröd 15:1.

På Edensky låg, vid Stöllebäck mittför vägen till Storegård, en sågmölla. Den finns beskriven på 1699 års ägomättningskarta som en "Gammal odugelig ödelagd Sågiemölledamm". Den har möjligen reparerats och använts senare, ty äldre personer uppger, att en kvarnägare har hetat Kjersti Sturk. En byggnad finns också markerad på laga skifteskartan 1840. Åkerslyckan mellan bäcken och landsvägen kallas ännu Møllevången. Efter sjösänkningen på 1860-talet kan inte

kvarten ha drivits med vattenkraft. Tydliga rester av dammfäste av lavad sten finns kvar.

Erik Herrlin och Thure Thufvesson vid snusmöllan.

43. Skolevången (Eventuell tornruin)

På Skolevången, tillhörande Edensky, ca 100 meter väster om Ranseröds småskola, finns en skärning med några gamla äppelträd. Erik Herrlin är övertygad om att här har funnits byggnader (ev. torp av något slag), men ägaren Alva Andersson har aldrig hört talas om något sådant. I skiftesbeskrivningen benämns området Johns lycka (Ljungrasp).

44. Allmänning IV

Ranseröd 15:1.

Mitt för Jannes fanns en allmänning med ett hus. Här bodde vid sekelskiftet Kjersti och Sven Elesson med barnen Sven, Edvard och Hanna. Sven och Edvard flyttade till Bjuv som gruvarbetare. Hanna var blind och inackorderades hos Nilla Persson (Kors backa-Nillan), men flyttade senare till fattiggården i N. Sandby. Oskar Nilsson bodde här en tid på 1930-talet, varefter huset användes som hönshus av Ragnar Jansson, som också ägde det. Ranseröds byalag bytte sig till huset mot s.k. likvagnshuset, som låg i Ragnar Janssons trädgård. Likvagnen flyttades upp till Axel Månssons, Ranseröds backar, och allmänningen såldes till Nils Andersson 1946, som lät riva huset och marken ingår nu i Edensky.

45. Iris och Nils Anderssons

Ranseröd 6:20.

När Iris och Nils Andersson skulle överlåta Edensky till sonen Henry, köpte de från Ränntången, en tomt i nordöstra hörnet norr om gamla Brobyvägen intill f.d. allmänningen. Här byggde de en villa och flyttade dit samt anlade trädgård. Efter Nils Anderssons död 1951 bodde Iris och dottern Ester kvar i villan och även Iris syster Julia Nordström bodde där en tid. Sedan dottern Siri blivit pensionerad från sin tjänst vid P6 i Kristianstad flyttade hon också dit. Siri dog 1982, Julia 1983 och Iris 1984. Ester flyttade 1982 till sin syster Gunhild i Stoby. Samma år såldes villan till Zenita Henriksson och Jörgen Pedersson.

Iris och Nils Anderssons 1989.

46. Anders Olssons

Ranseröd 19:2.

Huset låg söder om gamla Brobyvägen, mitt emot Iris och Nils Anderssons, på mark tillhörande Ränntången. Några byggnader finns inte kvar, men någon sten från husgrunden kan man ännu se. Brunn var onödig då tomten gränsade till Stöllebäck. Anders Olsson och hans hustru Elna bodde här. Anders var ortens medicinman och Elna var hemhjälp bl.a. hos handl. Lorenz Ekberg i N. Sandby. Elna avled 1917 och Anders 1921. Allt timmer till bostaden var av ek under halmtak, och det togs vid rivningen tillvara och användes till ekonomibyggnad på Ranseröd 2:13 (Axel Månssons). Tomten användes ibland när byborna sköljde sin tvätt efter bykningen.

47. Jannas

Ramseröd 2:7, 1:15, 2:9, 2:18, 2:20, 6:26,
ca 11 har åker.

Fastigheten 2:7 köptes vid laga skiftet av Måns Tufvasson. I slutet av 1800-talet ägdes den av John Persson (Holma-Johnen) och hans hustru Hanna. 1900 föll John ned från ett träd under kottplockning så illa att han bröt ryggen och dog. Hustrun Hanna överlämnade gården till sonen Axel och flyttade upp till "Mårtens Undantag" vid Karlsnäsvägen. Axel körde en tid mjölkskjutsen till Kvistalånga Mejeri, men han emigrerade rätt snart till sina syskon i Amerika. Han sålde då gården till Nils Lindell, som efter några år sålde den vidare till Janne Persson och hans hustru Kjersti, född Jönsson, som dessförinnan innehaft ett hemman i Oröd, Broby. De fick fem barn: Inez (gift med Nils G. Persson Sandby nr. 2), Gunborg (ogift), Frans (gift med Hilda Pålsson, Karlsnäs), Ragnar (gift med Gulli Nordström, Blekinge) och Karl (gift med Ethel Olsson, Sandbydal).

Frans och Karl startade 1929 lastbilstrafik med en en-tons lastbil, en verksamhet som Karl rätt snart ensam övertog och utvecklade. Frans började istället med byggnadsverksamhet. Han byggde bl.a. tillsammans med Julius Jönsson villa Björkhaga åt sina föräldrar 1928. 1934 byggde han en bärgningshjälm på Storegård och 1936 en ny stallbyggnad på föräldragården. Senare byggde han en villa åt sig och sin familj i N. Sandby, som han efter några år bytte mot ett lantbruk i Sandby Fure. Här uppförde han nya såväl bostads- som stallbyggnader. Ragnar övertog jordbruket och Janne och Kjersti flyttade till sin villa på Gösaskiftet. Vid Ragnars giftermål flyttade också Gunborg dit. I början på 1960-talet flyttade familjen Ragnar till villan på Gösens och sedan dess står boningshuset på Ranseröd 2:7 öde.

Jannas.

Efter Ragnars död 1976 övertogs hemmanet av sonen Ronny och hans hustru Marianne, född Lindell från Broby. De har en son som heter Martin. Ronny har arbete på Rockwool i Hässleholm, och jorden är utarrenderad till grannarna Per Åke Persson och Thomas Olofsson.

48. Ranseröds småskola

Ranseröd 2:12.

1892 beslöt sockenstämman i N. Sandby att bygga två likadana småskolor, en i Sandby och en i Ranseröd för en sammanlagd kostnad av 7500 kronor. Ranseröds småskola byggdes i vägkorset Brobyvägen – Storegårdsvägen och togs i bruk 1894.

Bland lärarinnorna i denna skola fanns Maria Nilsson, som hade tjänsten i Ranseröd 1884 – 1917. Andra lärarinnor var Anna Svensson, Debora Kristensson, Hanna Persson, Ester Axelsson, Alva Jönsson, Elisabeth (Lisa) Persson, Kerstin Johansson och Brita Holm. Skolan tjänstgjorde också som samlingslokal för byn. Otaliga mantals-skrivningar, kommunaluppbörd, gudstjänster, söndags-skolfester och sångkörövningar har ägt rum här.

När nya skolan i N. Sandby togs i bruk 1954 blev småskolan överflödigt och såldes som privatbostad till Anna och Herman Roth. Herman dog 1959 och några år senare flyttade Anna till Qvarngården, Stoby, och skolan såldes till lagerlokal, med påföljd att den fick förfalla.

Under 1980-talet har nya ägarna Anna-Lena, född Kronska, och Johan Blomkvist helrenoverat huset, som gör ett mycket fördelaktigt intryck. 1990 övertog Anna-Lena och Johan Anna-Lenas föräldrahem i Glimåkra, och huset såldes då till Marie Rollander och Torbjörn Holmberg.

Ranseröds småskola 1989.

49. Judastället

Ranseröd 2:6 ca 11 har åker och bete.

Hur stället fått sitt namn är höljt i dunkel. I skiftesbeskrivningen benämns området Nils Jöns lyckor. Vi vet bara, att dess innehavare kallades Juda-Nissen, Juda-Bernten, Juda-Axlen etc. En gång när Nils Nilsson var ute och sökte sina förrymda får, mötte han Dahls-Nils på Ranseröds backar och sporde då om han sett fåren. Dahls-Nils, som var en stor spjuver, svarade, att det hade han visst, men de är väl snart i Jerusalem, för de var före en jude.

Fastigheten köptes vid laga skiftet av Nils Bengtsson, Hultet. Hans svärson Nils Olsson sålde 1899 Ranseröd 2:5 och 2:6 till Gunilla, född Månsdotter, och hennes man Nils Nilsson från Kallsjöhuset, Tryggaröd. De hade tidigare haft arrenden i Hjärsås och Kallsjöhuset. De fick fyra barn: Joel, Bernt (som dog tidigt), Anna och Berndt. 1917 överlämnades gården till yngste sonen Berndt och hans hustru Esther, född Jönsson, och Gunilla och Nils flyttade till "Lia-Johnens" på Ranseröds backar, som de köpt. Esther och Berndt sålde 1932 gården till Axel Jönsson, Storegård. Axel körde sedan under många år mjölkskjutsen till Kvistalånga mejeri. Nio barn fostrades i familjen: Nils, Ulla-Britt, Bengt, Siv, Kurt, Jan, Sig, Ingall och Lilian. Sonen Bengt tog sedan över gården, och Nanna och Axel flyttade till "Agdas hus" på Ranseröds backar. Bengt Axelsson avled 1990 och brodern Stig tog då över gården.

Judastället omkring 1918. Nils Nilsson, Anna Nilsson Breahult, Berndt Nilsson och Joel Nilsson (Holma-Joel).

Judastället 1989.

Kortet taget omkring 1922 på Ranseröd 2:6 (Judastället).
 Anna o Henry Hansson, Nils o Gerth Hansson, Berndt o Ester Nilsson,
 Pernilla Johansson, Bror Johansson, Gurli Nilsson, Ingrid o Joel Nilsson,
 Johanna o Jöns Andersson, Ellen Johansson, Karin Hansson, Agnes o
 Johan Olsson, Oskar Nilsson.

50. Signes hus. Ranseröd 2:1.

Huset ligger i nordvästra hörnet av Judastället vid småskolan. Det byggdes i början av seklet av Per Håkansson, som var timmerman, och hans hustru Elna. Hon var sömmerska och sydde bl.a. om gamla kläder till barnen i byn. Det berättas, att hon en gång i hastigheten, när hon sydde byxor åt Henry på Edensky, råkade sätta gylfen där bak, vilket inte var särskilt populärt. Hon var en ytterst färgstark

person och djupt religiös. När hon stod i begrepp att gifta sig, frågade en predikant hur hon kunde äkta Per, som inte precis var känd som någon "sökare". Elna svarade då: "Han ska nog få omvända sig, innan han får krypa i säng med mej". Hur hon lyckades i sitt uppsåt vet vi inte, men de fick i alla fall inga barn. Elna var inte överdrivet renlig av sig, och det var inte särskilt åtråvärt att bli bjuden på kaffe och kakor hos henne. Bernt Nilsson körde dit ved en gång och då bjöd Elna på kaffe. Han försökte, att i ett oöverblickat ögonblick, smussla ner kakorna i fickan, men Elna såg detta och utbrast: "Aid opp kagan kar, för hon ä goer". Elna dog 1927 och Per 1928. Därefter övertogs huset av Jöns Nilsson (Lia-Jensen), död 1932, och hans hustru Hanna, död 1940. De hade två döttrar Thyra och Nelly. Thyra gifte sig och flyttade till Köpingsbro, medan Nelly övertog huset och friköpte tomten. Efter moderns död sålde hon fastigheten till Signe, som 1940 blivit änka efter Nils Person, Sandby nr. 40. Signe sålde i slutet av 1960-talet fastigheten till Axel Jönssons dotter Siv med familjs som fritidshus. Numera ägs den av Sivs bror Bengt Axelsson, Ranseröd 2:6.

Signes hus 1989.

51. Ryssastället

Ranseröd 2:8, 2:16, 3:12,
ca 8 har åker.

I skiftesbeskrivningen benämns området Nils Johns lyckor. Det köptes vid laga skiftet av Per Jeppsson. Om detta är samma Per Jeppsson, som hade ett torp på Ranseröd 2:18 vet vi inte, men det är inte omöjligt, då detta torp försvann i samband med skiftet. Hemmanet övertogs därefter av dottern Elna och hennes man Per Nilsson från Sörby. Omkring 1920 överlämnades hemmanet till sonen Nils Persson och hans hustru Frida från Sandby nr.2, och Per och Elna och dottern

Emma flyttade till Ranseröd 4:25, ute vid landsvägen, som de förvärvat av Jöns Andersson (Stor-Annersa Jens).

Nils Persson blev mycket betrodd kommunalman: ordförande i kommunstämman, skolrådet, skiftesgodeman m.m. Nils och Frida sålde hemmanet till Sture Olofsson från Ottarp, men behöll de skogsskiften de köpt från Storegård 1932 samt flyttade till en villa i Laxbro. Senare överläts skogsskiftena till Fridas systerdotter Yonna och hennes man Helge Persson, Söndregård. Nils Persson dog 1970 och Frida 1974. Sture Olofsson och hans hustru Inga-Brita, född Nilsson, drev gården i ungefär 40 år, varefter de köpte en villa i Hästveda, där Sture avled 1988. De hade fem barn: Kerstin, Hans, Ann-Christin, Britt-Marie och Tomas. Thomas övertog fastigheten 1987.

Ryssastället 1989.

52. Petters

Ranseröd 2:22.

En gammal väl bevarad undantagsbyggnad på Ryssastället. Här bodde Johannes Pettersson och "Petters Johanna" i början av seklet. Johannes var långvarigt sängliggande, så Johanna fick sköta om honom. Därefter kom Anna och Per Persson till huset. Per var anställd hos "Ettaren" i Sandby och kallades därför "Ettare-Peren". Anna var anställd på Sandby Kungsgård, och båda var skötsamma och omtyckta. Det berättas, att när de gifte sig hölls bröllopet på Kungsgården och bestods av patron Carl Johnsson och hans hustru Dora. Efter Per Perssons hyrdes huset av Ruth och Olof Persson samt Olofs bror Per. Detta var i början på 1930-talt. Olof var maskinist och Per stenarbetare vid stenbrottet vid Råröd. Ruth och Olof hade en

dotter, som hette Ann-Marie. De flyttade sedan till Norregård i Rävningen, därefter till Västraby och sedan till Njura, där de köpte ett småbruk. Brodern Per flyttade till Knislinge. 1935 flyttade Matilda och Per Åkesson från Ranseröd 5:5 in i huset sedan de överlämnat gården till sonen Åke. Redan samma år avled Matilda och Per bodde sedan kvar som änkling till sin död 1962. På 1960-talet såldes huset med tomt som fritidshus till målare Frick från Lund. På 1980-talet ägdes det av en dansk familjs som fritidshus.

Petters 1989.

53. Elna Dahls

Ranseröd 4:22.

Huset med sammanbyggd ekonomidel ligger vid gamla Brobyvägen nere vid Storegårdsvägen. Det uppfördes sannolikt 1873, då Enkan Nilla Jakobsdotter behöll undantag där, när hon sålde Edensky på offentlig auktion. Hon hade då fyra omyndiga barn att dra försorg om, nämligen Sven och Jakob Larsson samt Johanna och Anna Larsdotter. Jakob Larsson blev far till Bernhard Jakobsson, Hälleberga, och alltså farfar till Anna-Lisa Nilsson på Ranseröd 5:3 (Lava-Nisses). Han emigrerade till Amerika men lämnade kvar familjen i Sverige.

Fastigheten förvärvades 1913 av Enkan Anna Åkesson och hennes dotter Elna från Ranseröd 4:5. Båda gick vanligen under efternamnet Dahl efter Elnas farfar Åke Dahl. Elna var under många år byns kokerska, och vid otaliga bröllop och andra stora gillan stod hon för förplägnaden. Hon var också bakerska med garnerade sockerkakor och äkta mandelkransar som specialitet. Hon var även glansstrykerska och när det stundade till bröllop eller begravning fick hon stryka och stärka byns stärkskjortor och kragar. Av dessa arbeten fick hon ryggen förstörd, och hon gick nästan dubbelvikt på äldre dar. Elna avled 1954

och därefter såldes fastigheten till Emma och Axel Klang från Rävninge. Efter Axels död 1973 bodde Emma kvar i huset.

Elna Dahls 1989.

54. Ryss-Perns

Ranseröd 4:25.

1865 behöll Enkan Elna Olsdotter denna fastighet som undantag för sig och sin son Nils, när hon efter maken Jakob Svenssons död överlät Edensky till sin dotter och svärson.

Fastigheten är belägen mellan gamla och nya Brobyvägen omedelbart norr om Elna Dahls. Den ursprungliga stallbyggnaden i backstugestil, som ännu finns bevarad, är säkert mycket gammal, då den finns markerad redan på skifteskarten från 1840.

Omkring 1880 byggde Elnas bror Jöns Andersson ett hus åt sig och sin familj och flyttade också in på fastigheten. Han gick under benämningen "Stor-Annersa Jens". Efter Elnas död revs hennes hus och flyttades till Sandby. 1920 flyttade Jöns Andersson till sin son Albin Jönsson i Hälleberga, där han avled 1923. Nya ägare blev Elna och Per Nilsson från Ranseröd 2:8 (Ryssastället), sedan de överlämnat sitt hemman till sonen Nils. Dottern Emma och dotterdottern Anna-Lisa Hallberg bodde också där. Elna dog 1932 och Per 1946. De hade sex barn: Anna (gift med Karl Hallberg), död 1921, Thilda (gift med Karl Magnusson, Kastlösa, Öland), Nils (gift med Frida född Persson), Emma (ogift), Selma (gift med Olof Olsson, "Bodels Olof"), Alma (gift med Bernhard Nordh). Efter Emmas död 1966 övertog hennes systerdotter Anna-Lisa fastigheten.

Nuvarande ägare är Ingri och Lars Mattsson. De har till stor del moderniserat och byggt om fastigheten, men den gamla stallbyggnaden har fått stå kvar.

Ryss-Perns 1989.

55. Agdas hus

Ranseröd 4:19.

Huset är beläget vid gamla Brobyvägen omedelbart norr om Ryss-Perns. När Anders Månsson och Agda Persdotter 1879 sålde Edensky behöll de som undantag 1/128-dels mantal utmed landsvägen, söderut från Karlsnäsvägen. Det finns antecknat, att de skulle respektera Nilla Jakobsdotters och Elna Olsdotters undantag utan vederlag. Efter Anders Månssons död bodde Agda kvar i huset, medan barnen enligt uppgift emigrerade till Amerika.

Bengta och Julius Jönsson med döttrarna Agnes och Helga bodde här vid slutet av första världskriget, men flyttade 1920 till Bankers. Julius var byggmästare och var med och uppförde bl.a. villa Björkhaga åt Janne Persson.

1920 förvärvades huset med tomt av Johanna och Jöns Andersson från Ranseröd 5:8, och även deras son August Rantzer flyttade med hit. Han var kantor och körledare, resepredikant och söndagsskollärare och förblev ogift. Dottern Agnes flyttade, efter maken Johan Olssons död, också hit med sina flickor Anna-Lisa och Ruth. Hon var sömmerska, men tog sig också på rotfruktskötsel tillsammans med flickorna. Jöns Andersson dog 1925 och Johanna 1932. August, som först flyttade till missionshuset i Sandby och sedan till en pensionärlägenhet i Stoby, avled i cancer 1961. Agnes flyttade till dottern Anna-Lisa, som är sjuksköterska och gift med Olle Davidsson, Fredriksberg, Sösdala. Ruth är speciallärare och gift med Anders Peterson, Bjärnum. Agnes avled 1981. Huset såldes till Nanna och Axel Jönsson från Judastället. Axel dog 1977, men Nanna bor kvar i huset. 1991 förvärvade yngste sonen Stig huset.

Agdas hus 1990.

56. Karl Janssons

Ranseröd 4:24.

Genom ägostyckning 1929 förvärvade Karl Jansson de obebyggda fastigheterna 4:24 och 4:27. Båda är belägna omedelbart söder om Karlsnäsvägen. 4:27 såldes senare till Henry Andersson, Edensky, varifrån båda fastigheterna tidigare avstyckats.

Karl Jansson lät 1934 uppföra en villa på 4:24 ute vid Brobyvägen. Byggmästare var hans bror Frans. Samma år gifte han sig med Ethel Olsson, Sandbydal, och flyttade in. De fick barnen Inger (gift med Bertil Jönsson, Siktemöllan) och Une (gift med Britt-Marie Nilsson, Ovesholm).

1929 startade Karl Jansson lastbilsrörelse tillsammans med brodern Frans. Den första bilen var en Ford, som lastade ett ton, och det första lasset kördes åt Vanås Gods. Under årens lopp har Vanås skogsförvaltning varit åkeriets huvudarbetsgivare. Karl Jansson tog ganska snart över hela rörelsen, och han har under årens lopp slitit ut ett femtontal bilar av varierande storlek. Åkeriets bil 1989 lastar omkring 40 ton.

Karl Jansson drev också några år persontrafikrörelse samt hade bensinförsäljning. Ett tag sysslade han också med gödsvinsproduktion. 1974 överlämnades rörelsen till sonen Une, som hade varit behjälplig i rörelsen i många år.

Ethel, som var hårt plågad av reumatisk värk i måna år, avled 1988 och Karl bodde kvar i villan till sin död 1990. Karl Janssons sonson Roger bor numera i villan.

Karl Janssons 1989.

57. Une Janssons

Ranseröd 4:37.

I södra delen av Ranseröd 4:24, ute vid Brobyvägen, byggde Une Jansson en villa i samband med sitt giftermål med Britt-Marie i början av 1960-talet. De har tre söner: Patrik, Roger och Fredrik. Une övertog 1974 sin fars åkerirörelse, som i huvudsak sysslar med skogs- och virkestransporter. Han driver den nu tillsammans med sina söner Patrik och Roger. Företaget omfattar dessutom taxirörelse i Hässleholm.

Une Janssons
1990.

58. Lia-Johnens (Långe-Johns)

Ranseröd 4:26 och 4:39.

1873 sålde sterbhusdelägarna efter Anders Nilsson, Edensky huvudfastigheten, men Enkan Inger Nilsdotter behöll som undantag ett halvt tunnland jord vid Brobyvägen norr om Karlsnäsvägen. Av kontraktet framgår inte om området var bebyggt eller om byggnaderna uppfördes vid detta tillfälle. 1885 transporterades kontraktet på John Nilsson (Långe-John eller Lia-Johnen) från Lönsboda och hans hustru Else Nilsdotter. 1887 köpte de ca 7 tunnland jord av Mårten Andersson (Källarens). De fick också rätt till vatten ur Gösakilla till 1 häst, 2 kor samt svin. Dessutom hade de s.k. fidekomiss på 2 tunnland 6 kpl. Jord på Ranseröd 5:8, som de övertagit efter Sme-Peren och Skole-Johannan och som skulle återgå till stamfastigheten senast 1923. 1889 upplät John Nilsson mark till malttorka och brydestua åt Ranseröds by.

1917 såldes fastigheten till Gunilla och Nils Nilsson från Judastället, och Else och John Nilsson flyttade till Mårtens Undantag lite längre neråt Karlsnäsvägen.

I nordöstra hörnet av fastigheten låg ett hus på ofri grund (Korsbacka-Nillans). Denna tomt friköptes av Axel Månsson 1928. Efter Gunillas död 1943 flyttade Nils Nilsson till sin son Berndt Nilsson, Storegård, där han avled 1945 87 år gammal.

Fastigheten övertog 1944 av Berndt Nilsson, som hyrde ut byggnaderna till Svea och Verner Svensson från Fjärlöv, under den tid som Verner arbetade på Storegård. Därefter hyrde Lydia och Erik Herrlin här samt slutligen Stig Jönsson från Brasakall.

1953 revs de gamla byggnaderna, och det uppfördes en ny villa, där Esther och Berndt Flyttade in 1954. Byggmästare var Assar Svensson med hjälp av Karl Tuveesson och Berndt Nilsson.

Esther och Berndt Nilsson präglades av varm religiositet, och Bibeltrogna Vänners månadspredikningar ägde under måna år rum i deras hem. Berndt var dessutom söndagsskollärare i många år. Berndt Nilsson planterade så gott som hela fastigheten med gran, och i början av 60-talet byggdes nya Brobyvägen som skar byggnaderna från huvudfastigheten.

Esther Nilsson avled 1972 och 1975 sålde Berndt med tomt till Elny och Åke Persson från Ranseröd 5:5 samt resten av fastigheten till sina söner Folke och Carl-Erik Rantzer. Han flyttade själv ner till sonen David Rantzer där han avled 1989, 88 år gammal. Även Åke Persson avled 1989, men Elny bor kvar i villan.

Ranseröd 4:39, Elny Perssons 1989.

Kortet taget omkring 1932 på Ranseröd 4:26 (Lia-Johnens) Ranseröds backar.

Ester o Berndt Nilsson, Elly, Elsa, Brita Nilsson, Curt-Ove Cornander, Ingrid, Gunn, Gunilla o Nils Nilsson Cornander, Gurli Nilsson, Anna-Lisa Olsson.

59. Malttorka och Brydestua

Ranseröd 4:26.

1889 upplät John Nilsson (Långe-John eller Lia-Johnen) till Ranseröds by på 49 år mark att bebyggas med malttorka på samma jordtomt,

som redan var bebyggd med brydestua, belägen invid Karlsnäsvägen, mot en årlig avgift av femtio (50) öre. Han skulle förutom byggnadstomten lämna nödig plats omkring malttorkan, vad som kunde behövas, för att densamma skulle kunna uppfylla sitt ändamål. Han förbehöll sig rätten, att för eget behov fritt få använda anläggningen. De, som inte var delägare i anläggningen, skulle erlägga femtio (50) öre varje gång de begagnade den.

Kontraktet är undertecknat av John Nilsson samt byamännen Per Nilsson, Storegård, Måns Svensson, Breahult, Pål Mårtensson (Herrlins), Jöns Pålsson, Karlsnäs, Mårten Andersson (Källarens), Nils Elesson (Elehus), Nils Åkesson (Dahls-Nils), Nils Svensson (Gösens), Per Nilsson (Ryss-Pern), Per Nilsson (Ågabonnen) samt Jöns Nilsson, Ränntången.

Området benämndes "Malttorrebacken" ända tills att nya Brobyvägen i början på 1960-talet tog hela området i anspråk. Malttorkan användes vid beredning av malt till ölbrygden, som på den tiden ägde rum i hemmen. I brydestuan bröts det spånadslin till linnevävnader.

60. Korsbacka-Nillans

Ranseröd 4:33.

Den 3 juli 1880 erhöll Enkan Sissa Svensdotter 49 års besittningsrätt på en jordlägenhet utmed Brobyvägen av Anders Olsson och Elna Nilsdotter (Källarens). Sissa Svensdotter var änka efter Elias Svensson på Gösens. Sissa och Elias hade här 1872 uppfört ett hus av timmer från Gösahemmanet, som de sålt till Breahult, och som då revs.

I slutet av seklet övertogs huset av Enkan Elna Åkesson (Korsbacka-Elnan) och hennes dotter Nilla från "Ågabonnens". Efter moderns död bodde "Korsbacka-Nillan" kvar med sina döttrar Anna och Märta. En tid var också blinda Hanna Elesson från Ranseröds Allmänning inackorderad hos Nilla. Hanna kom senare till fattiggården i Sandby. Nilla var byns bönder behjälplig med diverse arbeten, t.ex. med rotfrukter och sädesskörd. Hon hade en egenhet. Hon var begiven på snus och havregryn, som hon portionerat i silkespapper och förvarade i kjortelfickan. Hon kallades därför ibland för "Snus-Mobba". Nilla inlöste tomten enligt ensittarlagen, och efter hennes död 1938 köptes fastigheten av Axel Månsson, som då också utökade tomten genom tillköp. Axel helrenoverade husen och sålde fastigheten till Reinhold Johansson. 1957 sålde Reinhold den vidare till Vera och Anton Pålsson från Karlsnäs och flyttade till Sandbydal. Anton Pålsson avled 1965, men Vera bor kvar i huset.

Korsbacka-Nillans 1990.

61. Björkhaga (Ronny Janssons)

Ranseröd 2:20.

1928 lät Kjersti och Janne Persson från Ranseröd 2:7 uppföra en stor villa i sydvästra hörnet av Gösaskiftet, som Janne 1915 köpt av Nils Persson, Breahult. Grunden är av kilad sten, som tog på platsen, och den är lagd av Nils Storm, Sandby Fure. Byggmästare var Julius Jönsson och Frans Jansson, den senare var son till Kjersti och Janne.

Huset hyrdes till en början ut bl.a. till Frans och hans hustru Hilda, född Pålsson, Karlsnäs. Andra, som hyrde här, var Einar Nilsson, Tottarp, som var verkmästare hos byggmästare Axel Månsson. Anna-Lisa och Erik Nilsson bodde också här en tid. Erik körde en tid Glimåkrabussen. De flyttade därefter upp till Jonas Elnäs. När sonen Ragnar övertog hemmanet, flyttade Kjersti och Janne Persson och så småningom även dottern Gunborg in i villan. Janne dog 1943 och Kjersti 1959. 1960 köpte Ragnar villan, och Gunborg hyrde en pensionärslägenhet i Stoby. Ragnar med hustrun Gulli och sonen Ronny flyttade nu in. Ronny gifte sig med Marianne Lindell, och de bosatte sig en tid i Broby. Efter Ragnars död 1976 flyttade Ronny tillbaka till villan med sin familj Marianne och sonen Martin. Omkring 1985 flyttade Gulli till Qvarngården i Stoby.

Björkhaga 1989.

62. Bengt Jöns (Axel Måns)

Ranseröd 2:13.

1897 bortarrenderade Nils Persson, Breahult, till träskomakare Bengt Jönsson i Ranseröd på 49 år en torparlägenhet belägen på Ranseröd 2:9 (Gösens). Den låg omedelbart söder om byallmänning nr. III ute vid Brobyvägen. Här uppförde Bengt Jönsson det boningshus, som ännu är i bruk. Senare uppfördes uthus av timmer från ett rivet torp Anders Olssons på Ränntången. Bengt Jönsson flyttade 1901 till Broby, och kontraktet transporterades då på Johan och Anton Johansson, som fortsatte toffelmakeriet. Anton gifte sig med Thilda Olsson från Källstorp, och de fick sonen Reinhold, men Thilda avled i barnsängen. 1906 då Anton Johansson köpte Eklunds övertogs kontraktet av Nilla och Johanna Månsson. Nilla Månsson köpte fastigheten 1926.

Nilla och Johanna, som var systrar, drog inte riktigt överens, varför de bodde i varsin ända av huset. Axel Månsson var Johannas son, men han bodde i Nillas ände. Nilla dog 1947 och Johanna (Döhöra-Johanna) dog 1948. Axel Månsson övertog nu fastigheten och helrenoverade huset samt friköpte byallmänningen.

Axel Månsson började som jordbruks- och skogsarbetare, men under 1930-talet etablerade han sig som byggmästare, och han byggde bl.a. de nya stallbyggnaderna på Storegård och Södregård. Han satte också upp cementgjuteri på byallmänningen, där han tillverkade cementsten (Nopsasten) till byggen. Nilla Månsson, som betraktade Axel som sin son, var mäktigt stolt över att Axel blivit byggmästare. Hon sa vid ett tillfälle: "Min paug Axel ager ner för taget (tak), da gaur med fortare än noen attomobil".

Senare blev Axel bl.a. lantbrevbärare och sjukkasseexpeditör. Förutom sjukkassan var han med och organiserade bl.a. skytteföreningen, hemvärnet, RLF och folkpartiet. På äldre dar startade han många pensionärsföreningar inom SPF, och erhöll också förtjänsttecken för detta. Han gifte sig med Edit Bengtsson, Källstorp, och ett tag bodde Edits far halmslöjdaren Martin Bengtsson hos dem. De fick barnen Ruth och Lennart.

De upplät under många år plats åt KUS. mötestält på sin tomt. Under en sådan tältvecka var Edit och Axel, som på äldre dar flyttat till Qvarngården i Stoby, på tillfälligt besök i hemmet. Axel kände sig trött och lade sig att vila på soffan, där han avled i sitt kära hem, som han döpt till Krönet. Detta inträffade 1982, och senare samma år dog också Edit. Sonen Lennart, som är fotograf på Hässleholms Bildbyrå, hyr nu ut fastigheten.

Axel Månssons, Krönet, 1989.

63. Gösens

Ranseröd 2:9.

Fastigheten köptes vid laga skiftet av Nils Svensson d.ä. (till skillnad från Nils Svensson, Storegård, och drängen Nils Svensson) för 600 rdr. riksgäldssedlar. Han överlämnade den efter några år till dottern Sissa och hennes man Elias Svensson. 1872 sålde dessa fastigheten till Måns Svensson, Breahult, för 2.333 rdr. riksmünt.

Byggnaderna revs och Elias och Sissa uppförde ett hus av virket på en tomt ute vid landsvägen (Korsbacka-Nillans). På Gösens finns tydliga

spår efter bebyggelsen, och den s.k. Gösakillan torkar aldrig ut. Enligt uppgift finns ca 100 meter nordost om gårdsplatsen en vackert valvad källare, som skall ha tillhört hemmanet. Vi har ännu inte hunnit kontrollera uppgiften. Under andra världskriget hade Karl Jansson kolugnar på platsen för tillverkning av gengaskol.

Nils Persson, Breahult, köpte 1896 fastigheten av Måns Svensson och hans barn: Sven och Lars Månsson och Bengta Månsdotter. Han sålde den till Janne Persson Ranseröd 2:7 år 1915. Nuvarande ägare är Jannes sonson Ronny Jansson.

Studiegruppen vid Kösa-Källan, 10 juni 1990.

Vackert valvad källare vid Gösens. Har här manne funnits en linbasta?

64. Isakalöden

Ranseröd 2:10.

1842 köptes fastigheten av Nils Svensson, Storegård, men redan 1844 överlät han den till Isak Göransson, som erhöll utflyttningsbidrag med 30 rdr. (Mangårdshuset 22 alnar i längd, 9 alnar i bredd jämte murning = 20 rdr. En ny brunn jämte källare = 10 rdr). 1855 sålde Isak hemmanet till Jonas Bengtsson och hans hustru Elna Månsdotter, och de hade dottern Elna Jonasdotter (Jonas Elna). Efter Jonas död såldes hemmanet 1865 till Måns Svensson och hans hustru Ingar Lassers dotter, Breahult, för 1.333 rdr. 33 öre rmt. Troligen revs byggnaderna då, och timret användes till ett hus ute vid landsvägen, Jonas Elnas, numera Ranseröd 2:14. Nuvarande ägare till Isakalöden är Anne och Kenneth Persson, Breahult. Tydliga husgrunder av lavad sten minner om bebyggelsen.

Isakalöden 1990.

65. Jonas Elnas

Ranseröd 2:14.

Huset byggdes troligen av virke från de rivna byggnaderna på Isakalöden. Det ligger mellan nya och gamla Brobyvägen på toppen av Ranseröds backar. Många familjer har bott här: Elna Jonasdotter (Jonas Elna), Rosengren, Hanna Hallberg, Sven Persson från Gyllsboda med hustrun "Mårtens Betty" och barnen samt Maria Andersson (Golle-Maari) och sonen Anton.

I början på 1920-talet flyttade Nils Persson (Norre-Nisse) och hans hustru Johanna med familj in. Nils Persson avled 1932, men Johanna och sonen Harry bodde kvar. Harry gifte sig 1934 med Thyra Sjöstedt

och barnen Kjell och Gert föddes här. Harry var verksam byggnadssnickare fram till 1940 då han arrenderade Ranseröd 5:8 och blev lantbrukare. Han hade då också friköpt tomten enligt ensittarlagen.

Anna-Lisa och Erik Nilsson hyrde huset, men Johanna hade fortfarande kvar ett rum till sin död 1941. Anna-Lisa och Erik flyttade 1942 till Ranseröd 5:3, som de köpt, och huset såldes till Anna och Ola Persson från Sandby nr. 4. Anna dog 1944 och Ola 1946, och sedan köpte Oskar Nilsson huset. Han var byggnadsgrovarbetare och mångårig sambo med Agda Johansson från N. Mellby. Efter Oskars död 1985 övertogs fastigheten av Agdas släkting Ivar Bladh.

Jonas Elnas 1989.

66. Eklunds

Ranseröd 4:36 och 4:38, ca 10 har åker och bete.

Fastigheten förvärvades 1847 av Knut Truedsson, som 1855 sålde den till Erik Eklund. Denne i sin tur överlät den 1865 till sin son Edvard och hans hustru Elsa, född Lassesdotter, som var syster till fru Ingar på Breahult och "Båtsmans-Elnan" på Ranseröd 5:8. Elsa och Edvard Eklund hade barnen: Esther, Hilma, Joel och Edvin. Esther och Hilma var barnmorskor, Esther senare sparbankskamrer i Knislinge, Joel blev direktör på Knislinge Strumpfabrik, och Edvin blev affärsman i Säffle. Edvard Eklund var predikant för Nordöstra Skånes Missionsförening, och han var betraktad som en av de verkligt svavelosande förkunnare, som var mycket vanliga inom väckelserörelsen vid denna tid. År 1906 såldes fastigheten och familjen Eklund flyttade till Knislinge, där Edvard avled 1932 och Elsa 1937.

Nya ägare blev Anton Johansson, som gifte om sig med Emilie, född Lavesson. Anton sysslade jämsides med jordbruket med toffelmakeri. De hade tre barn: Ruth (gift med Albert Nilsson, Råröd), Helga (gift med Manfred Svantesson, Ågabonnens) samt Evert (fabriksarbetare i Perstorp), död 1986.

Fastigheten såldes 1949 till Hilda och Emil Kvist, och Emilie och Anton flyttade till en villa i Ranseröd. Anton dog 1970 och Emilie 1972. Hilda och Emil utökade arealen genom inköp av grannfastigheten 4:28 (Källarens). De överlät 1963 hela fastigheten till sonen Sven och hans hustru Karin, född Pålsson, Karlsnäs. Emil Kvist arbetade sedan fram till pensioneringen på Broby pappersbruk, varefter makarna flyttade till pensionärslägenhet i Stoby. Emil avled 1974 och Hilda 1988.

Karin och Sven Kvist överlät 1986 fastigheten till sin son Ingemar och hans hustru Anna, född Arvidsson. Ett mindre mosskifte vid Storegård övertogs av andre sonen Thomas Kvist, Finja. Anna och Ingemar har sonen Thord, och båda arbetar utanför gården.

Eklunds (Kvists) 1989.

67. Ranseröds Byallmänning nr II

Ranseröd 2:10.

Allmänningen togs ut som grustag för Ranseröd nr. 2 vid laga skiftet. Den är belägen på Ranseröd 2:10 mellan nya och gamla Brobyvägen.

68. Per Åges

Ranseröd 5:5, ca 9 har åker och bete.

Ägare vid laga skiftet blev Truls Torkelsson och hans hustru Anna Waldemarsdotter. De erhöll 6 rdr. i utflyttningsbidrag. (Mangårdshuset 20 alnar i längd, 12 alnar i bredd samt 4 alnar i höjd med särdeles

inredning = 40 rdr. En ny kostbar brunn 20 rdr.) Truls Torkelsson vägrade betala sin del av lantmäterikostnaden för laga skiftet, som uppgick till 6 rdr. 29 sk. banco. Efter att Kommissions-Lantmätaren J. P. Rosengren i Röinge begärt laga handräckning, fick Torkelsson betala sammanlagt 13 rdr. 29 sk. banco jämte ränta den 13 februari 1863.

Hemmanet överläts 1864 till sonen Anders Trulsson för 1500 rdr. Denne sålde 1896 till Drengen Per Åkesson och hans hustru Matilda, född Sandell, för 2600 kronor inkl. yttre inventarier samt flyttade, tillsammans med dottern Hanna, till en torpstuga nere vid gränsen till Tryggaröd. Matilda och Per Åkesson fick sex barn: Ellen, Anny, Signe, Edit, Åke och Helga.

1934 övertog sonen Åke hemmanet och föräldrarna flyttade till "Petters" på Ranseröds backar. Matilda avled 1935 och Per 1962. Åke hade 1933 köpt ett skifte på 3,5 har när Storegård styckades. Åke gifte sig med Elny (Ella) Nordström från Blekinge, och de fick tre barn: Agne (körskollärare i Osby), Roland (reparatör i Hästveda) samt Per-Åke, som tog över fastigheten 1975. De hade dessutom på 1930-talet en fosterpojke från Malmö, som hette Börje Olsson. Åke, som också var flitigt anlitad byslaktare, flyttade tillsammans med Ella 1975 till en villa på Ranseröds backar, där Åke avled 1980, men Ella bor kvar. Per-Åke är gift med Maj-Viol (Maja) och de har barnen Ola och Ida.

Per Ågas 1990.

69. Breahult

Ranseröd 2:10 och 5:6, ca 7 har åker och bete.

Vid laga skiftet köptes fastigheten 5:6 av Sven Svensson och hans hustru Hanna Månsdotter. De erhöll 7 rdr. i utflyttningsbidrag. (Mans-

och ladugårdshuset 32 alnar i längd, 9 alnar i bredd och 4 alnar i höjd med en jordvåning på hög stenfot = 50 rdr. En högst kostsam brunn = 20 rdr).

1865 övertogs hemmanet av sonen Måns Svensson och hans hustru Ingar Lassesdotter för 1500 rdr. Samma år förvärvades Isakalöden för 1333 rdr. och 1872 Gösens för 2333 rdr. 1896 förvärvade Nils Persson och hans hustru Maria alla tre fastigheterna för 5000 kronor. De sålde 1915 Gösens till Janne Persson, Ranseröd 2:7, för 2500 kronor. Maria och Nils Persson hade tre barn: Gerda, Anna och Hilding. Maria avled 1930 och Nils Persson 1936. De hade 1921 byggt nytt boningshus på gården. Sonen Hilding och hans hustru Lilly, född Olsson från Sandbydal, övertog fastigheten 1930. De fick sju barn: Thorsten, Britt, Elsa, Margit, Asta, Lisbeth och Anne. Hilding avled 1964 och 1969 överläts fastigheten till yngsta dottern Anne och hennes man Kenneth Persson från N. Sandby. Lilly köpte sina föräldrars villa vid Hästvedavägen i N. Sandby. Anne och Kenneth arrenderar dessutom Edenskys utmark vid Storegård, och dessutom har Kenneth tjänst vid SLMA i Hässleholm. De har barnen Torgny och Ulrika.

Breahult 1990.

70. Sme-Perens

Ranseröd 4:5.

På Ranseröd 4:5, öster om gamla Brobyvägen och 10-15 meter från gränsen till Isakalöden, fanns fram till i början på 1960-talet en stor sten med ett omfattande stenröse. Detta var resterna av ett 1800-tals torp, som kallades Sme-Perens. Dessa ruiner försvann, när den nya Brobyvägen drogs fram över platsen.

Här bodde i mitten på 1870-talet drängen Per Nilsson (Sme-Peren) och hans hustru Johanna Persdotter (Skole-Johannan). De arrenderade också ett stycke jord (s.k. fidekommisset) på 2 tnl. 6 kpl. av Sven Nilsson och Anna Bengtsdotter på 49 år enligt kontrakt 10 januari 1873. Detta område är beläget väster om Brobyvägen mellan Breahults rågång och Ranseröds byallmänning nr. 1. Kontraktet medgav också rätt att där uppföra husbyggnader, vilket dock aldrig blev gjort.

1874 utsågs Johanna till småskollärlarinna i Ranseröd-Källstorps skolrote, och hon tillträdde sin tjänst 15 maj 1875. Det var en s.k. kringgårdsskola, där barnens föräldrar fick upplåta lokaler. Johanna var varmt gudfruktig i frireligiös riktning, vilket även starkt påverkade hennes elever.

1880 flyttade makarna till Ballingslöv, där Johanna fick tjänst. Senare flyttade de till Hästveda, där Johanna en tid vikarierade i Essetorps skola. I Hästveda bedrev makarna trädgårds- och fruktodling i mindre skala. Johanna avled 1934 90 år gammal. Efter makarna Nilssons avflyttning övertogs "fidekommisskontraktet" av John Nilsson (Lia Johnen el. Långe-John).

Kaffepaus vid torpvandring 10 juni 1990.

71. Dahlastället

Ranseröd 4:5, ca 10 har åker och bete.

Vid laga skiftet 1840 – 1859 förvärvades fastigheterna Ranseröd 4:5 och 4:6 av Åke Dahl och hans hustru Elna Jönsdotter. Åke Dahl avled

innan skiftesförrättningen var avslutad, och Enkan Elna erhöll 193 rdr. 16 sk. i utflyttningsbidrag, vilket var det högsta som utdelades i byn. Hon hade anmält, att hon ämnade uppföra "särskilta" byggnader av sprängd gråsten. Mangårdsbyggnaden 36 alnar i längd, 11 alnar i bredd samt 8 alnar i höjd i tvenne våningar, därav nedre våningen av granit, inredd till bränneri, bryggghus, bagarestuga, packhus och källare. Upptagen till 70 rdr. som fördubblats till 140 rdr. Tvenne ladugårdslängor med särdeles hög stenfot. 40 alnar i längd och 10 alnar i bredd = 40 rdr. samt en ny kostbar brunn = 13 rdr. 16 sk. Sonen Nils Åkessons (Dahls-Nils) och hans hustru Anna övertog fastigheten omkring 1860. En annan son Jöns Åkesson dog 1867.

Dahls-Nils var en stor kraftig man med en bländande humor. En gång på hemväg från en auktion kom han att reta gallfeber på en lille "Klinta-Olan" genom att kalla honom "Stumringen". Ola försökte hoppande och svärande slå Dahls-Nils på käften, men denne tog Ola på raka armar och lyfte honom in på kyrkogården i Sandby och sa: "Did mä dej, du ska did ändau, du ä en Stumring liavail". Han hade också ett "gott öga" till Bodels Olof i Tryggarekroken, som han tyckte var snål och girig. Honom kallade han "Patron Hanger pau ludeboa". Anna och Nils Åkesson hade en dotter, som hette Elna Åkesson (Dahls-Elna). Efter Dahls-Nils död 1913 såldes fastigheten till Sven Månsson från Hästveda, varefter Anna och Elna Åkesson flyttade till ett hus nere vid Ranseröds småskola. Sven Månsson och hans hustru Elsa (Mårtens Elsa) hade en son Bernt, som under lek vid en stengårdsgård fick en stor sten över sig, så att han dog.

Omkring år 1920 köptes fastigheten 4:5 av Paul Andersson och hans hustru Elida, född Sjöstedt från Lien, medan 4:6 (Möllerströms) köptes av Axel J. Nilsson och hans hustru Hulda från Hörneboda vid Olastorp. Paul och Elida hade tre barn: Bertil, Gunnar och Gunhild, medan Elida hade barnen Herbert och Thyra Sjöstedt från sambotiden med Håkan Nilsson (Tysken), Almvik.

Fastigheten övertogs i början på 1940-talet av sonen Bertil och hans hustru Maj-Britt, född Olandersson från Fjärlöv, och Elida och Paul flyttade först till Hästveda och sedan till Broby. Elida dog 1961 och Paul 1965.

Dahlastället 1990.

Maj-Britt och Bertil byggde nytt kostall 1945, och de renoverade boningshuset efter brand 1946. De har fyra barn: Arne, Lena, Barbro och Rickard samt en flicka som dog tidigt.

1955 såldes fastigheten till Stig Hansson från Båstad, och familjen Bertil Andersson flyttade först till Båstad och sedan till Malmö, där Bertil var verksam som byggnadssnickare. Något år senare såldes fastigheten till Gunnar Nilsson från Ranseröd 4:6 och hans hustru Elsa från Brehult. De har barnen: Thomas, Jörgen och Helena. Gunnar är verksam som vaktmästare vid idrottsanläggningarna i Hässleholm.

72. Möllerströms

Ranseröd 4:6, ca 3,5 har åker och bete.

Fastigheten Ranseröd 4:6 köptes vid laga skiftet av Åke Dahl och hans hustru Elna Jönsdotter. Uppe vid gränsen till Vannås låg Möllerströms torp, som i skiftesbeskrivningen benämns Döfhörings. Det är markerat på skifteskartan från 1840 med en byggnad på var sida om Brobyvägen. Boningshuset sammanbyggt med bryggghuset låg öster om vägen, där även en mindre stallbyggnad fanns. Den låg så nära sockengränsen, att om man utfordrade i Ranseröd fick man gödsla ut i Tryggaröd. Väster om vägen fanns en ekonomibyggnad, som troligen även inrymde en smedja. Möllerström, som var smed, bodde där i slutet av 1800-talet och fram till omkring 1920. Han kan enligt äldre personer även ha varit smed uppe vid "Söna-Jensas". Vid sekelskiftet hyrde Anders Trulsson och hans dotter Hanna hos Möllerström. Anders Trulsson hade 1896 sålt sitt hemman Ranseröd 5:5 till Per Åkesson. En kortare tid 1913 hyrde Anders Mårtensson (Mårten Anders) med familj där.

Omkring 1915 hyrde Anna Olsson och hennes son Johan där. Det berättas att Anna fångade en hök i hönsgården och blev illa riven på händer och armar med fula ärr för livet. Johan gifte sig 1920 med Agnes Jönsson, Ranseröd 5:8, och tillsammans övertog de hennes föräldrahem. Anna Olsson flyttade då upp till Jeppahus, som låg i anslutning till detta. Fastigheten köptes omkring 1920 av Hulda och Axel J. Nilsson från Hörneboda vid Olastorp.

Boningshuset med bryggghus brann ner vid en häftig eldsvåda 1925. Ett nytt boningshus uppfördes väster om vägen av en snickare, som kallades "Galanten" från Hörneboda. Enligt uppgift deltog Axel Månsson i bygget. En ny ladugård uppfördes 1952. Fastigheten är rik på torvmossar, och Axel Nilsson tillverkade en hel del "Smirtorv" för

eldningsändamål, som levererades bl.a. till skolorna i Ranseröd och N. Sandby. 1937 inköptes även fastigheten Ranseröd 5:7 (Söna-Jensas). I familjen fanns sju barn: Linnea, Nils, Åke, Gunnar, Sven-Axel, Ruth och Allan. Både Hulda och Axel Nilsson avled 1978.

Fastigheten ägs nu av yngste sonen Allan och hans hustru Stin, född Möllerström, som har helrenoverat boningshuset, som nu är fullt modernt. De har barnen Monika och Annelie. Allan har i många år arbetat på Ballingslövs Kök och Stina är tandsköterska i Broby. En del av fastigheten används som betesmark, men en hel del är planterad med gran.

Allan Nilssons 1990.

73. Noaks 4:6

OBS ENLIGT INNEHÅLLSFÖRTECKN. INGEN TEXT.

74. Ranseröds allmänning nr. 1

Ranseröd 5:8.

Ranseröds nordligaste samfällda grustäkt. Huvuddelen av allmänningen togs i anspråk när nya Brobyvägen drogs rakt igenom på 1960-talet.

75. Sven Nilsastället

Ranseröd 5:8, ca 10 har åker och bete.

Den 22 maj 1850 erhöll Sven Nilsson och hans hustru Anna Bengtsdotter från Ignaberga fastebrev på Ranseröd 5:8. Anna hade dottern Bengta före giftermålet, och gemensamt hade de fem barn: Nils, Per, Anders, Johanna och Pernilla. Anders utvandrade till

Amerika, och Pernilla gifte sig och flyttade till Matteröd. Johanna gifte sig med timmermannen Jöns Andersson från Vankiva, och de övertog fastigheten 1890. Jöns Andersson byggde nytt boningshus och ny ladugård. Makarna fick fyra barn: tvillingarna August och Nils (Nils dog när han var tre månader gammal), samt Agnes och Esther. 1920 överläts hemmanet till dottern Agnes och hennes man Johan Ohlsson. Dottern Esther hade samtidigt gift sig med Berndt Nilsson från "Judastället" i Ranseröd. Dubbelbröllop firades midsommarafton 1920.

Berndt Nilsson hade 1919 erhållit kontrakt på 49 år på en torvmosselott på fastigheten. Johanna och Jöns samt sonen August, som 1917 antagit släktnamnet Rantzer, flyttade då till "Agdas hus" på Ranseröds backar, som de köpt. Agnes och Johan fick två flickor: Anna-Lisa och Ruth. Johan, som också verkade som söndagsskollärare, blev alltmer tungsint allteftersom ekonomin försämrades, och han tog sitt liv genom sprängning 1927. Fastigheten såldes därefter till svenskamerikanen Frans Johansson från Blekinge, som var morbror till Julia Persson, Söndregård, och Karl Svensson (Norregårds Karl). Agnes och flickorna flyttade till föräldrarna på Ranseröds backar. Frans Johansson arrenderade 1930 ut gården till Gerhard Persson på fem år, och han bodde då själv i Jeppahus. Därefter drev han själv gården till 1940, då han sålde fastigheten till bröderna Per och Sven G. Månsson, söner till Alfred Månsson, Hästveda. Arrendatorer har sedan varit: Harry Nilsson 1940 – 1945, Tage Johnsson 1945 – 1950. Sture Bengtsson 1950 – 1955 och Nils Jönsson från Brasakallt 1955 – 1961. Därefter har byggnaderna tjänat som fritidsbostad åt ägaren och hans familj. Åkrarna har varit utarrenderade till Gunnar Nilsson, Dahlastället, som betesmark, men de har efterhand planterats med gran, och det är bara det stora kärrskiftet kvar som betesmark. Boningshuset helrenoverades och isolerades 1988, och bebos nu permanent av Sven G. Månssons son och svärdotter Peter och Marie Gårdemyr.

Sven Nilsa-stället 1990. Vid bilen Marie och Peter Gårdemyr.

76. Jeppahus (Båtsmans-Elnans)

Ranseröd 5:8.

Öster om trädgården på Sven Nilsastället låg ett undantagshus benämnt Jeppahus i Jäppatäppe, eller Båtsmans-Elnans. Stengrunden finns kvar och även en brunn, som ligger alldeles intill den stora stengårdsgården. Området är numera planterat med gran.

I slutet av 1800-talet bodde Hanna och Måns Nilsson från Kallsjöhuset där, men efter Hannas död 1898 flyttade Måns tillbaka till Kallsjöhuset till sin dotter Gunilla och svärsonen Nils Nilsson. 1899 flyttade han med dessa till "Judastället" i Ranseröd, där han avled 1902. Därefter bodde Båtsman-Elnan i huset. Hon var född Lassesdotter och syster till Elsa Eklund och Ingar Svensson, Breahult. Hon var mor till Sven Jönsson, Hylhult, och därmed farmor till Alva på Edensky. Hon hade ett årligt undantag av sin efterträdare på Båtsmanstorpet i Ottarp, Bengt Jönsson.

I början på 1920-talet bodde Johan Ohlssons mor Anna Olsson där. 1928 flyttade "Knobba-Augusten" in i huset och han dog 1930. Ägaren Frans Johansson bodde sedan där i fem år, medan Gerhard Persson arrenderade huvudfastigheten. Därefter revs huset.

Marie Gårdemyr vid ruinen av Jeppahus 1990.

77. Söna-Jensas

Ranseröd 5:7, ca 4,5 har åker och bete.

Under första världskriget hittade Jöns Julius Andersson en gammal gravurna vid grävning på en höjd i närheten av Kallsjön. Detta kan

tyda på att en förkristen boplatz funnits i närheten, då man efter kristendomens införande endast använde invigda begravningsplatser.

Fastigheten förvärvades vid skiftet av Sone Nilsson, som snart efterträddes av sonen Måns Sonesson. På 1870-talet ägdes den av Anders Niklasson (troligen gift med Måns Sonessons dotter). De hade fyra barn: Jöns Julius, Bengta, Nils (flyttade till Sonaboda) och Hanna (gift med Anders Tuvesson, Sonaboda). Efter Anders Niklassons död övertog sonen Jöns Julius (Söna-Jens) fastigheten, och systern Bengta, som förblev ogift, stannade kvar och skötte hushållet. "Söna-Bengta" var mycket religiös, och hon var i många år söndagsskollärare. Många Ranserödsbarn har vandrat till "Sönas" på söndagsskola. Bengta avled 1929.

Jöns sålde 1937 fastigheten till Axel J. Nilsson, Ranseröd 4:6, som sedan brukade den tillsammans med sin egen. Jöns behöll boplatz i byggnaderna, men dessa förföll, och boningshuset höll på att rasa samman, och då inreddes ett rum i uthuset, där Jöns bodde till sin död 1950.

På 1950-talet byggde möbelhandlare Gunnar Persson, Limhamn, som var gift med Hulda Nilssons syster Gunhild, en sommarstuga på platsen, och då revs de gamla byggnaderna. Denna sommarstuga ägs nu av köpman Nils Olof Nilsson. Allan Nilsson, Ranseröd 4:6, brukar nu fastigheten som betes- och skogsmark.

Nuvarande bebyggelse på Söna-Jensas.

Jöns Julius Andersson (Söna-Jens) i samspråk med Gunnar Nilsson från Ranseröd 4:6.

78. Ranseröds bys sjöallmänning nr. VIII

Ca 3,5 har.

I början av 1800-talet diskuterade strandägarna vid Tydinge- och Kallsjöarna en eventuell sänkning av vattenståndet i sjöarna för att bättre kunna torrlägga sina marker och även erhålla ny odlingsbar mark. 1840 uppdrogs åt kommissionslantmästaren J. P. Rosengren att undersöka och avväga möjligheterna till sänkning av sjöarnas vattenstånd. Han upprättade tre alternativa förslag:

Nr 1: Kanal vid Glimminge direkt till Helge å. Sänkning 15 alnar.

Nr 2: Fördjupning av Tryggarödsbäcken till Solverga med inlösen av tre kvarnar. Längd 6.000 alnar. Sänkning 8 – 9 alnar.

Nr 3: Fördjupning av Tryggarödsbäcken till Tryggaröd med inlösen av en kvarn. Längd 3.000 alnar. Sänkning 6 alnar.

I alla tre förslagen ingick en kanal mellan de båda sjöarna. Kallsjön hade tidigare haft sitt utlopp via bäcken genom Ranseröd till Almån.

Överforsmästare F. Ritter, Vannås, förordade på ett sammanträde den 18 maj 1855 förslag Nr 1 vid Glimminge med sänkning 15 alnar, vilket sannolikt hade resulterat i torrläggning av åtminstone Tydingesjön. Måns Sonesson m.fl. för Kallsjön tillstyrkte förslag Nr 3, medan Nils Svensson, Storegård, med fullmakt för flera delägare i Ranseröds by avsåg sig allt deltagande. Sammanträdena leddes av förste lantmätaren Ernst Tellander.

På sammanträde den 1 juli 1856 beslöts sänka båda sjöarna 4 alnar. Tydingesjösänkningen insynades den 3 september 1859. Kallsjökanalen, 735 alnar i längd, 2,5 alnar djup, 1,5 aln i bottenbredd och 5,5 alnar i ytbredd, insynades den 15 oktober 1861. Totalt för båda sjöarna erhöles 400 tnl. landvinning och 600 tnl. sankmark kunde nu dikas. Strandägarna i Ranseröd, som tidigare hade av sagt sig deltagande i projektet, gick endast med på att betala för förbättringen av den mark de redan ägde, varför byn samfällt fick lösa in landvinningarna, som därigenom blev byallmänning. Ranseröds by äger fortfarande denna allmänning, som så gott som helt är skogbeväxt. Flera avverkningar har gjorts, vilka lämnat ett gott bidrag till byakassan. Sänkningen av Kallsjön synes ha inskränkt sig till högst en meter.

79. Kallsjön (Kalvsjön, Carlsjön)

Ca 60 har.

Namnet tros från början ha varit Kalvsjön, det vill säga den lilla sjön vid sidan om den stora Tydingesjön. Detta har sedan dialektalt blivit Kal (Kalv) och sedan ändrat stavning till Kallsjön. Namnet Carlsjön tros ha tillkommit efter herrgården Carlsnäs tillkomst i början av 1800-talet. Sjön omfattar totalt ca 60 har, varav Ranseröds skifteslag äger ca en fjärdedel eller drygt 15 har. Övriga delägare är Sandby, Hylhult, Haganäs och Tryggaröds skifteslag.

Sjön är en av Skånes renaste med tillfredsställande PH-värde. Den är en av de få som klarat sig från kräftpesten och även fisktillgången är ganska god. Fisket regleras av ett fiskevårdsområde för Tydingesjön och Kallsjön.

Kallsjön med Egön i bakgrunden 1990.

80. Egön

Ranseröds byallmänning nr. X, 1000 m².

På Egön möts tre socknar: N. Sandby, Ö. Broby och Gryt. Öns totala areal, ca 6.000 m², är helt skogbeväxt.

81. Badplatsen

Ranseröds allmänning nr. VIII.

Strax intill Karlsnäs har byn haft sin badplats sedan lång tid tillbaka. 1946 beslöt byastämman anslå ca 200 kr. för uppsnyggning av badplatsen under förutsättning, att N. Sandby kommun också anslog medel. Edvin Åkesson, Rävninge, och Erik Herrlin, Ranseröd, utförde arbetet enligt anbud för 830 kronor. (N. Sandby kommun 300 kronor, N. Sandby JUF 200 kronor och Ranseröds by 300 kronor). Byn anslog också 125 kronor till uppsnyggning av den lilla ön vid badplatsen. Så småningom byggdes klubbstuga med elström, badbryggor m.m. Stoby kommun hade under många år simundervisning på platsen. Under årens lopp har otaliga friluftsfester anordnats vid badplatsen av socknens olika organisationer.

Badplatsidyllen förvaltas numera av en kommitté bestående av representanter för olika föreningar i N. Sandby socken. Hässleholms kommun beviljar numera årliga anslag för driften och även bysamfälligheten har anslagit pengar i olika omgångar.

Ranseröds byalag vid badplatsidyllen vid Kallsjön.

82. Karlsnäs

Ranseröd 5:2 och 5:10, ca 11 har åker och bete.

Någon gång, troligen i början på 1800-talet, friköptes Ranseröds by från Sinclairsholm, och den nya ägaren byggde upp herrgården Carlsnäs och bosatte sig där. Byggnationen synes enligt laga skifteskartan 1840 ha legat kring en långsmal gårdsplan i sträckning NO-SV med huvudbyggnader i båda ändar och mindre byggnader vid långsidorna. Huvudbyggnaden i NO finns kvar och utgör nu gårdens mangårdsbyggnad. Det s.k. lilla boningshuset, som låg vid norra sidan, revs för några år sedan. Av byggnationen i SV återstår bara ruiner liksom av bränneriet och iskällaren.

Vem som friköpte byn vet vi inte, men på 1820-talet ägdes Carlsnäs av hospitalsysslomannen E. Kiökemeister. Han gifte sig med prostens Mobecks dotter, och vördig prostens vistades ofta på Carlsnäs. Han bodde då i lilla boningshuset och avled där 1827.

Vid skolstriden i N. Sandby röstade Kiökemeister 1836 som ägare till hela Ranseröds by, och vid något tillfälle röstade han även med fullmakt för sin sväger ryttmästare A. Rosentvist på Sandby Kungsgård, och då hade han egen majoritet vid sockenstämman.

I början på 1840-talet sålde inspektoren P. Henschen ut byn till ett 25-tal olika bönder. I samband därmed genomfördes laga skifte i byn, som förut till stor del bestått av arrendegårdar och torp. Detta skifte avslutades 1855.

Vid skiftesförhandlingarna 1847 representerades nr. 5 Carlsnäs 1/3 mantal av Jonas Bengtsson och 1/6 mantal av Jeppa Nilsson. 1855, när skiftet avslutades, ägdes Ranseröd 5:2 Karlsnäs av Sven Hvasser, och 1872 stod Jeppa Jönsson antecknad som ägare.

1880 förvärvades fastigheten av Per Knutsson, vars bror Ola redan vid skiftet köpt grannfastigheten 5:4 (Tillbergs). 1885 övertogs Karlsnäs av Per Knutssons dotter Karna och hennes make Jöns Pålsson, och de förvärvade också huvuddelen av Ola Knutssons fastighet (5:4 A). Jöns Pålsson miste högra handen i ett tröskverk.

Karlsnäs överlämnades 1919 till sonen Anton Pålsson och hans hustru Elvira (Vera), född Nordström från Blekinge. Karna och Jöns Pålsson flyttade först till lilla boningshuset och sedan till Almvik vid Brittedal, där Jöns avled 1940 och Karna 1943. De hade sex barn: Emma (gift med Otto Nilsson, Sandby), Anna (gift med Olof Olsson, Källstorp), Olga (gift i Västraby), Anton, Maria (gift med Herman Nilsson, V. Olinge) samt Hilda (gift med Frans Jansson, Sandby). Anton och Vera överlämnade

1957 Karlsnäs till dottern Karin och hennes make Sven Kvist från Ranseröd och flyttade till ett hus på Ranseröds backar, där Anton avled 1965. De har förutom Karin även dottern Majvi (gift i Kristianstad).

Karin och Sven har moderniserat samtliga kvarvarande byggnader på gården. De har också under 1960- och 70-talen utarrenderat ett 25-tal tomter för fritidsbybyggelse. Några av dessa är numera permanent bebodda.

Sven Kvist är sedan ett flertal år kyrkvaktmästare i N. Sandby och Karin arbetar inom äldrevården, varför Karlsnäs numera är en betes- och skogsgård. De har tre barn: Ingemar (Ranseröd 4:38), Thomas (Finja) och Gunilla (N. Sandby).

Karlsnäs 1990.

Studiegruppen 1990.

83. Vassatorpet

Ranseröd 5:2.

Ca 200 meter innan man kommer ner till Karlsnäs låg Vassatorpet. Tydliga ruiner med välbevarade stenmurar minner om detta. Där bodde Sven Hvasser sedan han överlät Karlsnäs till Jeppa Jönsson. Några ytterligare personer som bott där har vi inte lyckats spåra.

84. Lava Nisses

Ranseröd 5:3, ca 3 har åker och bete.

Fastigheten, som i skifteshandlingarna benämns Villebrands hus, representerades vid skiftesförhandlingarna 1847 av Jeppa Nilsson. När skiftet avslutades 1855 ägdes den av Per Svensson, som erhöll 55 rdr. i utflyttningsbidrag. (Mangårds- och ladugårdshuset 30 alnar i längd, 9 alnar i bredd och $3\frac{3}{4}$ alnar i höjd med inrede = 35 rdr. En källare = 5 rdr. och en ny brunn = 15 rdr). Han överlämnade fastigheten till sin son Jöns Persson (Gusemäns-Jens).

Därefter ägdes fastigheten av Julius Jönsson och hans hustru Bengta. Julius var byggmästare och troligen son till "Gustemäns-Jens". Familjen flyttade omkring 1910 till "Agdas hus" på Ranseröds backar, och hemmanet övertogs då av Nils Lavesson (Lava-Nisse). Hans mor "Lava-Palla" var hushållerska hos honom tills hon blev sjuk, varefter hon fick alternera mellan sina barn: Axel i Hylhult, Anton i Sandbydal, Nils samt Emilie, gift med Anton Johansson, Ranseröd 4:21, några veckor i taget hos vardera. Nils Lavesson hade sedan en hushållerska, som hette Hanna (Lava-Hanna). Hon hade en liten knähund, som inte själv kunde tugga sin mat, så det fick Hanna göra, trots att hon inte hade så många tänder själv.

Nils Lavesson köpte husen på "Kröppatorpet" i Sandbydal av sin bror Anton, och av virket uppförde han ett uthus på sitt eget hemman. Han sålde 1937 hemmanet till Emil Jönsson, Brasakallt, och flyttade, med sin Hanna, till Tydinge. Där bidrog han till sin försörjning genom fiske, och fångsten cyklade han omkring och sålde bl.a. i Ranseröd.

Emil Jönsson arrenderade ut hemmanet till Georg Törnkvist, som dessförinnan varit arrendator hos "Spånga-Per" på Sandby Ljung. Georg var en högst tragisk person, som varit mycket intelligent och bl.a. med högsta betyg genomgått Dala Lantbruksskola. Det påstås, att han läste och grubblade för intensivt, så att det slog slint i hjärnan. Han framlevde sitt liv i misär, och han blev utnyttjad och även utsatt för drift av sin omgivning. Han dog i någon magsjukdom 1941.

Fastigheten köptes 1942 av chaufför Erik Nilsson och hans hustru Anna-Lisa, född Jakobsson. De hade tidigare hyrt Jonas Elnas hus, då Erik bl.a. varit lastbilschaufför hos Karl Jansson men också kört Glimåkrabussen. De köpte nu en lastbil och körde under många år mjölkskjutsen till Hässleholms mejeri med Anna-Lisa eller barnen på

flaket som "Kannekastare". Lastbilsrörelsen övertogs så småningom av sönerna, som utökat den väsentligt. Anna-Lisa och Erik har fått nio barn: Åke, Lasse, Lennart, Ingrid, Kalle, Jan (som dog i 20-årsåldern), Pelle, Ingbritt (Bitte) och Kenneth. Anna-Lisas bror Erik har också tidvis bott i familjen. Erik Nilsson avled 1991.

Lava-Nisses 1990.

85. Tillbergs

Ranseröd 5:II (tidigare 5:4 B).

Fastigheten Ranseröd 5:4 köptes vid laga skiftet av Ola Knutsson. Tillsammans med sin bror Per Knutsson förvärvade han också år 1880 Ranseröd 5:2 (Karlsnäs) av Jeppa Jönsson. 1885 övertog Per Knutssons dotter Karna och hennes man Jöns Pålsson Ranseröd 5:2 samt huvuddelen av 5:4 (5:4 A).

Av Ola Knutssons barn hade dottern Karna (Pjycka-Karnan) gift sig med Jöns Svensson (Källstorp-Jössen). Dennes fader hette Sven Bondesson och ägde ett hemman i Källstorp, som övertogs av Jöns, men efter att ha kommit på obestånd fick Jöns och Karna flytta till ett torp på Sandby nr. 2 uppe vid gränsen till Halladal.

Ola Knutssons son Knut hade tagit värvning som rotesoldat. Han antog då soldatnamnet Tillberg och avancerade till korpral. Han och hustrun Matilda (Tilda) övertog ett mindre skifte i södra delen av faderns fastighet (5:4 B), numera Ranseröd 5:11. Knut och Tilda fick tio barn: däribland Ola Tillberg (Algustorp), Anna (gift i Åraslöv), Johanna, Oskar (flyttade till Spelmanstorp i Hylhult 1927, dog 1954), Nelly

(gift med Brolin i Broby), Eva (gift med Åkesson, Broby) samt Hanna. Ett par av barnen dog tidigt.

Fastigheten ägs nu av dottern Eva Åkesson, Broby. Inga byggnader finns kvar, men tydliga stenmurar minner om Tillbergs soldattorp.

Studiegruppen vid Tillbergs ruin 1990.

86. Ågabonnens

Ranseröd 4:3, ca 8 har åker och bete.

Fastigheten benämns i skiftesbeskrivningen Anders Pers torp. Den köptes vid laga skiftet av Åke Persson (Hinstu-Ågen). Efter några år övertogs den av hans son Per Åkesson (Hinstu-Åga Per), som gifte sig med Elna från Korsbacken i Sandbydal (Korsbacka-Elnan). Efter Hinstu-Åga Pers död flyttade Elna och dottern Nilla (Korsbacka-Nillan) till ett hus på Ranseröds backar. Ågabonnens övertogs då av Per Nilsson, som var en driftig jordbrukare och erhöll Hushållningssällskapets pris för välskött jordbruk. Han son Nils Persson brukade sedan gården några år, varpå han sålde den och flyttade till Knislinge.

Näste ägare blev Nils Therén från Hästveda, som i sin tur sålde gården till Henning Andersson från Broby. Denne sålde ut delar av fastigheten 4:20 till Nils Lavesson och 4:21 till Anton Johansson.

Huvudfastigheten såldes till Svante Svensson från Sörby, som senare överlät den till sin son Manfred Svantesson och hans hustru Helga, född Johansson. De hade fem barn: Sven, Helge, Gunni, Leif och Inge. Manfred var även byslaktare.

Familjen flyttade sedan till Ballingslöv, och fastigheten köptes av Anton Lundberg och hans hustru Hanna, som tidigare haft jordbruk i Tullstorp, Vankiva. De hade tre barn: Kerstin, Bengt och Birgit.

Lundberg sålde fastigheten till Sven Engdal och hans hustru Mona. Sven Engdal hade tidigare arbetat som rörmontör, och han återgick efter en tid till sitt gamla yrke och familjen flyttade till Hässleholm.

Ny ägare till gården blev byggnadssnickare Villy Ljung med maka Inger. Båda har arbeten utom gården, och åkern har tidvis varit utarrenderad, bl.a. till Sture Olofsson. De har barnen Jens och Jenny.

Ågabonnens 1990.

87. Källarens

Ranseröd 4:35 (tidigare 4:28).

1880 sålde Anders Olsson och Elna Nilsdotter Edensky till Johan Olsson och Kersti Persdotter, men de behöll norra delen 9/256-dels mantal (Källarens) och bosatte sig där. Byggnaderna låg då söder om utfartsvägen (mot Edensky). Stengrunden finns fortfarande kvar.

Stället överläts redan 1881 till Mårten Andersson och hans hustru Bengta Svensdotter, som 1886 sålde östra delen till John Nilsson (Lia-Johnen eller Långe-John). Mårten och Bengta hade inte mindre än 14 barn, däribland Betty, gift med stenhuggare Sven Persson från Gylsboda, senare N. Sandby, Elsa, gift med Sven Månsson, Dahlastället, Elna, gift i Danmark, Thilda, gift med Olof Jönsson (Stumpa-Olofen), Anders och Karl (Karl XIV).

Sonen Anders Mårtensson övertog 1903 hemmanet, och Bengta och Mårten erhöll livstids undantag samt 49 års besittningsrätt å ½ tnl. jord ute vid Karlsnäsvägen, där de uppförde ett undantagshus. Mårten,

som var snickarekunnig, uppförde också ett hus i Sandby skog åt dottern Betty och Sven Persson med familj (Slaktare-Kalens). Anders Mårtensson gifte sig med Bengta Jeppson, som före giftet hade sönerna Johan Sigfrid Månsson och Otto Hansson. Tillsammans hade de sonen Axel. De båda halvbröderna fick ofta passa sin lillebror Axel. Det berättas, att Johan, som var puckelryggig efter barnförlamning, hade gjort något hyss i skolan, varför han skulle "sitta efter" och sona sitt brott. Johan tyckte, att det dröjde, varför han stack in huvudet till läraren och sa: "Ska jag ha stryk ska de va nu, för sin ska ja hem o passa Axel". Otto blev husar i Hälsingborg och fick en mäkta grann uniform.

Fastigheten såldes 1912, och familjen hyrde först hos Korsbacka-Nillan, sedan till Möllerströms och 1914 förvärvades ett torp i Rävninge.

Axel Andersson arbetade i många år vid Ballingslövs Träförädling och var i många år verksam i Ballingslövs Brandkår. Han har också länge varit kommunal engagerad. Numera är han bosatt i Stoby.

År 1975 överlämnades ett brev från Sparbanken till honom. Detta var adresserat till Anders Mårtensson och gällde en bankbok, som år 1903 hade en behållning på en krona, och som fram till 1975 hade växt till 36 kronor. Beloppet hade Anders Mårtensson låtit stå kvar på bankboken, när han köpte fastigheten av sin far.

Nya ägare 1912 blev Agnes och Axel Olsson från Tryggaröd, som uppförde nya byggnader norr om utfartsvägen. De fick åtta barn: Linnea, Arthur, Hildur, Bertil, Alve, Gunnar (dövstum), Lennart och Gunvor (tvillingar). Arthur drev en tid cykelverkstad hemma på gården, och under andra världskriget försökte sig på författarskap i mindre skala med tidningsartiklar och dikter.

1950 såldes fastigheten till Emil Kvist, Ranseröd 4:4, men Agnes och Axel Olsson behöll byggnaderna med tomt, där de bodde kvar några år. Axel Olsson avled 1964. Bostadsfastigheten såldes till Aina och Roald Försund, men den ägs numera av Eivor Andersson.

Källarens
1990.

88. Mårtens Undantag

Ranseröd 4:23.

När Bengta och Mårten Andersson överlät sitt hemman (Källarens) till sonen Anders erhöll de 49 års besittningsrätt och ½ tnl. jord ute vid Karlsnäsvägen, där de uppförde ett hus (Mårtens Undantag). Senare övertogs huset av Hanna Persson, som var änka efter John Persson (Holma-Johnen, Ranseröd 2:7.

1917 köptes fastigheten av Else och John Nilsson, Ranseröd 4:26, som sålt sin fastighet till Gunilla och Nils Nilsson. Med Else och John flyttade också fosterdottern Hilda. John Nilsson avled 1929 och Else 1930. Så småningom flyttade Hildas syster Emilie också dit, och efter hennes död 1950 kom den andra system Alma hem till Hilda. Hilda avled 1959 och Alma 1974. Därefter såldes fastigheten till Ewa och Kjell Nilsson. Kjell, som är son till Harry Nilsson, Elehus, har sin verksamhet i Malmö, och familjen är bosatt i Uppåkra. Fastigheten i Ranseröd används för fritidsändamål.

Mårtens Undantag 1990.